

**ZAKON
O KREDITNO-GARANTNOM FONDU CRNE GORE**

I. OSNOVNE ODREDBE

**Predmet
Član 1**

Ovim zakonom uređuje se način i postupak izdavanja garancija kreditnim institucijama, lizing društvima, faktoring društvima i mikrokreditnim finansijskim institucijama (u daljem tekstu: davaoci kredita), kao i osnivanje, djelatnost i poslovanje Kreditno-garantnog fonda Crne Gore (u daljem tekstu: Fond), u skladu sa ekonomskim politikama Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

**Davaoci i korisnici kredita
Član 2**

Radi olakšanog pristupa dobijanja kreditnih sredstava korisnicima kredita, Fond obezbjeđuje davaocima kredita garanciju za izdavanje tih kredita, pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Davaoci kredita, u smislu ovog zakona, su kreditne institucije, lizing društva, faktoring društva i mikrokreditne finansijske institucije, kojima je Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) izdala dozvolu za rad u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije, odnosno zakonom kojim se uređuje finansijski lizing, faktoring, otkup potraživanja, mikrokreditiranje i kreditno-garantni poslovi.

Kredit, u smislu ovog zakona, podrazumijeva kratkoročni i dugoročni kredit, kreditne linije, finansijski lizing i faktoring koji davalac kredita odobrava korisniku kredita.

Korisnici kredita, u smislu ovog zakona, su fizička lica koja obavljaju privrednu djelatnost na osnovu upisa u registar organa uprave nadležnog za određenu djelatnost, kao i preduzetnici, mikro, mala i srednja preduzeća u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo.

**Upotreba rodno osjetljivog jezika
Član 3**

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. POSTUPAK PRISTUPANJA GARANCIJAMA FONDA

**Podnošenje prijave
Član 4**

Davaoci kredita mogu da podnesu prijavu Fondu za pristupanje garancijama Fonda.

Uz prijavu iz stava 1 ovog člana, davaoci kredita dostavljaju:

- 1) godišnje i kvartalne iskaze o finansijskoj poziciji i iskaz o ukupnom rezultatu za prethodne tri godine;
- 2) godišnji izvještaj o eksternoj nezavisnoj reviziji sa revizorskim mišljenjem o finansijskim iskazima i izvještaj menadžmenta za posljednje tri poslovne godine, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo;

- 3) podatke i informacije o trenutnom kreditnom portfoliju, uključujući veličinu ukupnog kreditnog portfolija u eurima i broj kredita, veličinu kreditnog portfolija za mikro, mala i srednja preduzeća u eurima i broj kredita, procenat nekvalitetnih kredita za ukupni kreditni portfolio i procenat nekvalitetnih kredita za kreditni portfolio mikro, malih i srednjih preduzeća.

Fond je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema prijave iz stava 1 ovog člana donese odluku.

Protiv odluke Fonda iz stava 3 ovog člana može se podnijeti tužba kod nadležnog suda.

Zaključivanje ugovora o garanciji

Član 5

Ako su ispunjeni uslovi za pristup garanciji Fonda davalac kredita dužan je da u roku od 15 dana od dana prijema odluke iz člana 4 stav 3 ovog zakona zaključi ugovor o garanciji sa Fondom.

Ugovorom iz stava 1 ovog člana uređuju se odnosi između Fonda i davaoca kredita.

Ugovor iz stava 1 ovog člana sadrži: uslove za izdavanje garancije za kredit, maksimalno garantovani iznos i rok važenja garancije, postupak za obezbjeđenje kredita garancijom, plaćanje naknada Fondu za garanciju od strane davaoca kredita i način mijenjanja tih naknada, utvrđivanje garantovanog događaja i postupka isplate za garantovane događaje, uslove za ustupanje potraživanja i način naplate tog potraživanja i druge podatke neophodne za zaključivanje tog ugovora.

III. KORIŠĆENJE GARANCIJE

Zahtjev za obezbjeđenje kredita garancijom

Član 6

Davalac kredita dužan je da, u roku od pet radnih dana od dana zaključenja ugovora sa korisnikom kredita, preko upravljačkog informacionog sistema Fonda, podnese zahtjev za obezbjeđenje tog kredita garancijom.

Fond će preko upravljačkog informacionog sistema Fonda provjeriti i potvrditi ispunjavanje uslova iz člana 4 stav 2 ovog zakona.

Davaoci kredita prilikom podnošenja zahtjeva, kao i tokom čitavog trajanja garancije odgovaraju za ispunjenost sljedećih uslova, i to da:

- 1) je davalac kredita već odobrio i potpisao ugovor o kreditu sa korisnikom kredita;
- 2) kredit za koji davalac kredita traži garanciju je novi kredit, a ne već postojeći kredit i da ne predstavlja restrukturiranje ili refinansiranje prethodno postojećeg kredita;
- 3) kredit ne prelazi maksimalnu vrijednost glavnice iz člana 8 ovoga zakona i maksimalnu glavicu utvrđenu ugovorom o garanciji, a iznos procenta garancije ne prelazi maksimalni procenat garancija iz ovog zakona i ugovora o garanciji;
- 4) zbir iznosa svih kredita za istog korisnika kredita i njegova povezana lica iz člana 8 stav 4 ovog zakona ne prelazi maksimalnu vrijednost glavnice koja je utvrđena ovim zakonom;
- 5) kredit ispunjava uslove koji su predviđeni ugovorom o garanciji;
- 6) kredit se ne koristi za:
 - proizvodnju i prodaju oružja i vojne opreme,
 - organizovanje igara na sreću,
 - proizvodnju duvana i alkoholnih pića, osim proizvodnje vina i piva,

- proizvodnju i promet proizvoda ili aktivnosti koje se smatraju nezakonitim ili štetnim po okolinu i opasnim za ljudsko zdravlje ili djelatnosti koje su zakonom ili međunarodnim konvencijama zabranjene,
- druge djelatnosti utvrđene opštim aktima Fonda, ugovorom o garanciji i ugovorima o finansiranju između Fonda i međunarodnih finansijskih institucija i međunarodnih donatora, u skladu sa međunarodnim standardima.

Izuzetno od stava 3 tačka 2 ovog člana do 30% sredstava novog kredita za koji treba da se izda garancija može se iskoristiti za otplatu već postojećeg kredita uz prethodno odobrenje Fonda.

Ako su ispunjeni uslovi iz stava 3 ovog člana Fond će izdati garanciju.

Ako Fond nakon izdavanja garancije utvrdi da jedan ili više uslova iz stava 3 ovog člana nijesu ispunjeni, Fond može povući izdatu garanciju.

Naknade za garancije

Član 7

Davaoci kredita plaćaju Fondu naknadu za izdavanje garancije.

Naknade iz stava 1 ovog člana koriste se za operativne troškove Fonda, rezerve i isplate po garancijama koje se potražuju zbog nenaplaćene glavnice po garantovanim kreditima.

Iznos naknada iz stava 1 ovog člana i postupci naplate naknada utvrđuju se ugovorom o garanciji.

Davalac kredita dužan je da u roku od tri radna dana od dana obezbjeđenja garancije iz člana 6 stav 5 ovog zakona uplati Fondu naknadu za izdavanje garancije u visini utvrđenoj ugovorom o garanciji.

Davalac kredita dužan je da kvartalno Fondu uplaćuje naknadu za održavanje garancije koja je navedena u ugovoru o garanciji do prestanka važenja garancije, nastupanja garantovanog događaja ili u drugom slučaju predviđenom ugovorom o garanciji.

Iznos naknade za izdavanje garancije i kvartalne naknade obračunava se na osnovu salda garantovanog iznosa u trenutku plaćanja te naknade.

Ako korisnik kredita prijevremeno otplati kredit nakon plaćanja kvartalne naknade za garanciju, davalac kredita nema pravo da od Fonda zahtijeva povraćaj plaćenih iznosa kvartalne naknade za održavanje garancije.

Radi obezbjeđenja održivosti Fonda i smanjenja rizika, Fond može da vrši izmjene naknada za izdavanje garancije i kvartalnih naknada za održavanje garancije za garancije koje će biti izdate nakon promjene naknada.

Maksimalni iznos garancije i koeficijent multiplikacije

Član 8

Fond može davaocu kredita da izda garanciju do visine garantovanog iznosa koji predstavlja maksimalni procenat garancije neotplaćene glavnice kredita koji se pokriva garancijom, a koji iznosi najviše 50 % neotplaćene glavnice kredita.

Ukupan garantovani iznos iz stava 1 ovog člana ne može da pređe 2,5% kapitala Fonda, niti može da pređe novčani iznos od 250.000,00 eura za pojedinačni kredit ili za pojedinačnog korisnika kredita i povezana lica.

Ukupan iznos neizmirenih garancija izdatih od strane Fonda svim davaocima kredita u odnosu na kapital Fonda, predstavlja koeficijent multiplikacije Fonda i isti ne može biti veći od 5.

Povezanim licima iz stava 2 ovog člana smatraju se dva ili više pravnih i/ili fizičkih lica između kojih postoji najmanje jedan od sljedećih oblika povezanosti, i to:

- 1) jedno lice ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima u drugom licu od najmanje 20%;
- 2) dva ili više lica su kontrolisana od trećeg lica, na način što treće lice, samostalno ili sa povezanim licem, u tim licima ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od 50% ili više, ili ima mogućnost ostvarivanja preovlađujućeg uticaja na odlučivanje, poslovnu politiku, odnosno strategiju rada tih lica bez obzira na visinu učešća u kapitalu;
- 3) dva ili više lica su članovi porodice (bračni, odnosno vanbračni supružnik, partner u životnom partnerstvu lica istog pola, djeca i druga lica koja sa tim licem žive u porodičnom domaćinstvu).

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Fond davaocu kredita može da izda garanciju do visine 80% neotplaćene glavnice kredita, ako je to opravdano radi sprječavanja negativnih posljedica nastalih usljed ozbiljnih poremećaja na tržištu, a prethodno utvrđenih od strane Vlade i odobrenih od strane Upravnog odbora Fonda, na privremeni period i za korisnike kredita na koje je negativno uticao poremećaj tržišta.

IV. NASTANAK GARANTOVANOG DOGAĐAJA

Postupak podnošenja zahtjeva za isplatu sredstava po garanciji

Član 9

Davalac kredita može da podnese zahtjev za isplatu sredstava po osnovu garancije, ako:

- korisnik kredita nije otplatio kredit u skladu sa ugovorom o kreditu sa davaocem kredita,
- je davalac kredita pokrenuo raspoložive postupke prinudnog izvršenja i naplate u skladu sa zakonom kojim se uređuje naplata potraživanja.

Fond provjerava zahtjev iz stava 1 ovog člana, odluku davaoca kredita da kredit stavi pod garanciju i da li kredit ispunjava uslove iz ugovora o garanciji da bi bio obezbijeđen garancijom.

Ako je zahtjev iz stava 1 ovog člana potpun i uredan Fond donosi rješenje o isplati sredstava u roku od deset radnih dana od dana prijema zahtjeva.

Ako zahtjev iz stava 1 ovog člana nije potpun i uredan Fond će u roku od pet dana od dana prijema tog zahtjeva, zahtjevati od podnosioca zahtjeva da nedostatke otkloni i odrediti mu rok u kojem je dužan da to učini.

Ako podnosilac zahtjeva otkloni nedostatke u određenom roku smatraće se da je zahtjev bio uredan od njegovog podnošenja.

Ako podnosilac zahtjeva ne otkloni nedostatke u određenom roku Fond će u roku od sedam dana od dana isteka roka iz stava 4 ovog člana rješenjem odbiti zahtjev.

Fond donosi rješenje o odbijanju zahtjeva za isplatu sredstava po osnovu garancije, ako utvrdi da:

- 1) je davalac kredita postupao, odnosno postupa suprotno ovom zakonu, odnosno ugovoru o garanciji;
- 2) davalac kredita nije prethodno pokrenuo sve predviđene postupke prinudnog izvršenja i naplate i iskoristio sva raspoloživa sredstva obezbjeđenja koja su primjenjiva na konkretan kredit;
- 3) Fond nije unaprijed odobrio restrukturiranje, reprogram ili dogovoreno izmirenje kredita;
- 4) je davalac kredita pogrešno predstavio ispunjenost uslova za odobrenje kredita iz člana 6 stav 3 ovog zakona;

- 5) kredit stavljen pod garanciju nije ispunjavao uslove za garanciju utvrđene ovim zakonom, odnosno ugovorom o garanciji.

Fond je dužan da, u roku od deset radnih dana od dana donošenja rješenja o isplati sredstava, isplati iznos koji je odobren ugovorom o garanciji.

Pravo na prigovor

Član 10

Davalac kredita može da izjavi prigovor Fondu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja iz člana 9 st. 3 i 5 ovog zakona.

Fond je dužan da odluči po prigovoru iz stava 1 ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema prigovora.

Protiv rješenja kojim je Fond odlučio po prigovoru iz stava 1 ovog člana može se podnijeti tužba kod nadležnog suda.

Naknadna naplata potraživanja

Član 11

Nakon isplate sredstava Fonda davaocu kredita po zahtjevu iz člana 9 st. 3 i 5 ovog zakona, davalac kredita će nastaviti sa postupcima naplate potraživanja po osnovu kredita.

Davalac kredita dužan je da u roku od sedam dana od dana naplate potraživanja prenese naknadno naplaćena potraživanja Fondu srazmjerno procentu garancije, u skladu sa ugovorom o garanciji.

V. KREDITNO-GARANTNI FOND CRNE GORE

Osnivanje i pravni oblik organizovanja Fonda

Član 12

Fond je nezavisno i neprofitno pravno lice koje osniva Vlada na neodređeno vrijeme.

Naziv Fonda je: "Kreditno-garantni fond Crne Gore".

Naziv Fonda na engleskom jeziku je: "Montenegro Credit Guarantee Fund".

Sjedište Fonda je u Podgorici.

Fond se ne upisuje u Centralni registar privrednih subjekata.

Djelatnosti Fonda

Član 13

Djelatnost Fonda je:

- 1) izdavanje garancija davaocima kredita za kredite korisnika kredita;
- 2) investiranje sredstava u depozite i obveznice i druge investicione instrumente na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu.

Početni kapital

Član 14

Početni kapital Fonda koji obezbjeđuje Vlada iznosi 10.600.000,00 eura od čega će se 600.000,00 eura koristiti za početne troškove i operativne rashode Fonda.

Kapital Član 15

Kapital Fonda sastoji se od:

- 1) početnog kapitala;
- 2) neopozivih donacija ili grantova datih Fondu;
- 3) neraspoređenog viška iz prethodnih godina; i
- 4) drugih izvora sredstava propisanih Statutom Fonda.

Kapital Fonda je isključiva trajna imovina Fonda.

Prihodi dobijeni od kapitala Fonda biće vlasništvo Fonda i koristiće se od strane Fonda za njegove namjene i neće se distribuirati izvan Fonda.

Minimalni kapital Član 16

Minimalni kapital Fonda iznosi 5.000.000,00 eura.

Fond će pratiti svoj portfolio izdatih garancija i učinka svog portfolija, radi održavanja kvaliteta portfolija, održavanja koeficijenta multiplikacije u propisanim granicama i postizanja svoje održivosti.

U slučaju da postoji rizik da kapital padne ispod minimalnog kapitala ili da bude ugrožena likvidnost Fonda ili ako koeficijent multiplikacije bude preko 5, Izvršni direktor Fonda dužan je da:

- 1) smanji limite za izdavanje garancija; i/ili
- 2) poveća naknade za izdavanje garancija davaocima kredita sa rastućim udjelom nekvalitetnih kredita; i/ili
- 3) u slučaju umanjenja minimalnog kapitala, prestane da izdaje nove garancije sve dok koeficijent multiplikacije ne bude manji od 5; i/ili
- 4) prikupi dodatni kapital.

Investiciona politika Fonda Član 17

Fond može ulagati svoj kapital i rezerve u:

- 1) hartije od vrijednosti koje je izdala Crna Gora, država članica Evropske unije ili za koje garantuje Crna Gora ili država članica Evropske unije;
- 2) hartije od vrijednosti koje je izdala kreditna institucija, finansijska institucija, odnosno država koja nije navedena u tački 1 ovog stava, koji su investicioni razred sa S&P/Fitch rejtingom A, AA ili AAA, ili Moody's rejtingom A, Aa ili Aaa;
- 3) depoziti u stranim centralnim bankama i stranim kreditnim institucijama sa S&P/Fitch rejtingom A, AA ili AAA, ili Moody's rejtingom A, Aa ili Aaa;
- 4) depoziti ili instrumenti u Centralnoj banci Crne Gore ili kreditnim institucijama licenciranim od strane Centralne banke za prijem depozita;
- 5) drugu imovinu koju odobri Ministarstvo finansija i Upravni odbor.

Bliži uslovi i način ulaganja sredstava propisuju se Statutom Fonda i politikom ulaganja.

Odgovornost Član 18

Fond za svoje obaveze odgovara svojom imovinom.

Organi Fonda Član 19

Organi Fonda su Upravni odbor i Izvršni direktor.

Upravni odbor

Član 20

Upravni odbor imenuje i razrješava Vlada na period od četiri godine.
Isto lice može biti izabrano za člana Upravnog odbora najviše dva puta.

Upravni odbor čini pet članova, i to:

- 1) predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije;
- 2) predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove finansija;
- 3) tri nezavisna člana koji se biraju putem javnog poziva.

Predstavnike iz stava 3 tač. 1 i 2 predlaže starješina organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije i organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Javni poziv za izbor nezavisnih članova Upravnog odbora raspisuje Fond, izuzev prvog Javnog poziva koga raspisuje Vlada.

Prilikom raspisivanja javnog poziva za izbor nezavisnih članova Vlada i donatori će obrazovati komisiju za izbor nezavisnih članova (u daljem tekstu: Komisija).

Komisiju čine predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije, koji je i predsjedavajući Komisije, predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove finansija i tri predstavnika iz reda međunarodnih institucija, odnosno donatora koje su obezbijedile grantove kapitala Fondu ili iz reda međunarodnih institucija, odnosno donatora koje su finansijski podržale osnivanje i razvoj Fonda.

Komisija razmatra uslove za izbor kandidata i dostavlja ih Fondu u roku od 60 dana od dana raspisivanja javnog poziva.

Fond će Komisiji dostaviti spisak kandidata koji ispunjavaju uslove za izbor članova Upravnog odbora.

Komisija će nakon provjere ispunjenosti uslova iz člana 22 ovog zakona, odabrati tri najbolja kandidata za izbor nezavisnih članova Upravnog odbora.

Članove Upravnog odbora iz stava 10 ovog člana imenuje Vlada.

Uslovi za imenovanje članova Upravnog odbora

Član 21

Član Upravnog odbora iz člana 20 stav 3 tačka 1 i 2 može da bude lice koje pored opštih uslova u skladu sa opštim propisima o radu, ispunjava i posebne uslove i to da ima:

- 1) VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 2) najmanje pet godina radnog iskustva u nivou tražene kvalifikacije obrazovanja u oblasti ekonomije, odnosno finansija.

Uslovi za imenovanje nezavisnih članova Upravnog odbora

Član 22

Nezavisni član Upravnog odbora može da bude lice koje pored opštih uslova u skladu sa opštim propisima o radu, ispunjava i posebne uslove, i to da ima:

- 1) VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 2) najmanje dvije godine iskustva na rukovodećim pozicijama i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima koji odgovaraju poslovima Fonda, i to:
 - jedan član iz oblasti bankarstva ili finansija;
 - jedan član iz oblasti računovodstva ili revizije; i
 - jedan član iz oblasti privrednog ili poslovnog prava.

Član Upravnog odbora ne može biti lice:

- 1) u odnosu na čiju imovinu je sprovedeno izvršenje u značajnijem obimu ili je bio vlasnik značajnog učešća ili rukovodilac u društvu nad kojim je u posljednjih pet godina otvoren stečajni postupak;
- 2) koji je zaposleni ili član upravnog ili nadzornog odbora davaoca kredita;
- 3) koji je bio na višim rukovodnim pozicijama kod davaoca kredita ili u drugom privrednom društvu u vrijeme kada je nad tim pravnom licem pokrenut stečajni postupak;
- 4) kome je pravosnažnom odlukom nadležnog suda izrečena mjera bezbjednosti ili zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- 5) protiv koga je pokrenut krivični postupak po službenoj dužnosti;
- 6) koji je pravosnažno osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Upravnog odbora;
- 7) kome je izrečena mjera nadležnog regulatornog organa zbog nepostupanja u skladu sa zakonom;
- 8) koji ima značajno učešće u davaocu kredita ili društvu povezanom sa davaocem kredita ili kroz zajedničko djelovanje;
- 9) koje je u posljednjih 12 mjeseci bilo na poziciji ili radnom mjestu koji u skladu sa važećim propisima ispunjavaju uslove da se to lice smatra javnim funkcionerom ili istaknutim članom političke partije koja djeluje u Crnoj Gori;
- 10) koje je zasnovalo radni odnos u državnom organu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju državni službenici i namještenici, odnosno koje je zasnovalo radni odnos u organu lokalne samouprave, stručnoj službi i posebnoj službi u skladu sa zakonom kojim se uređuje lokalna samouprava.

Uslov iz stava 2 tač. 9 i 10 ovog člana ne odnosi se na članove Upravnog odbora iz reda predstavnika organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije i predstavnika organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Nadležnost Upravnog odbora

Član 23

Upravni odbor:

- 1) imenuje Izvršnog direktora Fonda;
- 2) uspostavlja sistem za upravljanje rizicima u skladu sa članom 30 ovog zakona;
- 3) zahtjeva nove grantove kapitala od međunarodnih finansijskih institucija i donatora, i po potrebi, pribavlja saglasnost Vlade za nove grantove kapitala;
- 4) utvrđuje strukturu i sastav zaposlenih Fonda i politike naknada i zarada zaposlenih i Izvršnog direktora na osnovu poslovnog plana;
- 5) odlučuje o prijavi davalaca kredita za pristupanje garancijama Fonda;
- 6) usvaja tekst nacрта ugovora o garanciji, kao i izmjene tog ugovora;
- 7) daje ovlašćenje Izvršnom direktoru da zaključi i sprovodi zaključene ugovore o garancijama odobrene od strane Upravnog odbora, u skladu sa članom 28 stav 1 tačka 6 ovog zakona;
- 8) odlučuje o sticanju, držanju i raspolaganju imovinom Fonda;
- 9) usvaja politike, procedure, pravila, naloge i smjernice za upravljanje i rad Fonda;
- 10) usvaja i vrši izmjene statuta i drugih opštih akata Fonda;
- 11) usvaja poslovnik o radu Upravnog odbora;
- 12) usvaja poslovni i finansijski plan, godišnji budžet, investicionu politiku i kreditne izvještaje Fonda;
- 13) daje preporuke za izmjenu ovog zakona na osnovu iskustva u radu i njegovoj primjeni;
- 14) imenuje eksterne revizore Fonda;
- 15) odobrava odluku o uzimanju zajmova;

- 16) odlučuje po prigovoru na rješenje iz člana 9 st. 3 i 5 ovog zakona;
- 17) odobrava ulazak u aranžmane osiguranja ili regarancije, odnosno su-garancije;
- 18) donosi statut, poslovnik o radu /ili druga opšta akta kojim se uređuje postupak i način izdavanja garancije, na osnovu kojeg se zaključuje ugovor o garanciji, u skladu sa zakonom kojim se uređuje kontrola državne pomoći;
- 19) bliže utvrđuje proceduru i uslove za prijavu davaoca kredita Fondu u skladu sa članom 5 ovog zakona;
- 20) obavlja druge poslove u skladu ovim zakonom, Statutom i/ili opštim aktima Fonda.

Razrješenje Upravnog odbora

Član 24

Član Upravnog odbora razrješava se dužnosti, ako:

- 1) je nepodoban ili postao nepodoban da obavlja funkciju u Upravnom odboru, u smislu člana 22 stav 3 ovog zakona;
- 2) je bez opravdanja odsustvovao sa tri uzastopne sjednice Upravnog odbora;
- 3) postupa suprotno statutu i zakonu;
- 4) na lični zahtjev.

Član Upravnog odbora razrješava se dužnosti i u slučaju ako je učestvovao u djelatnostima koje nijesu u skladu sa standardima integriteta utvrđenim poslovnikom o radu Upravnog odbora.

Odluku o razrješenju člana Upravnog odbora donosi Vlada.

Vlada može razriješiti Upravni odbor ako:

- 1) se ukupni kapital Fonda smanjio za više od 20%;
- 2) Fond nakon prve tri godine rada ne bude u mogućnosti da pokrije svoje troškove poslovanja i zahtjeve za isplatu garancija sopstvenim prihodima;
- 3) koeficijent multiplikacije prelazi maksimalno dozvoljeni koeficijent iz člana 8 stav 3 ovog zakona.

U slučaju razrješenja Upravnog odbora, Vlada će imenovati nove članove Upravnog odbora u skladu sa članom 20 ovog zakona.

Za svoj rad član Upravnog odbora odgovoran je Vladi.

Članu Upravnog odbora prestaje funkcija prije isteka vremena na koje je imenovan ostavkom ili razrješenjem.

Član Upravnog odbora podnosi pisanu ostavku 60 dana prije podnošenja ostavke predsjedniku Upravnog odbora.

Predsjedavajući Upravnog odbora podnosi pisanu ostavku 60 dana prije podnošenja ostavke organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije.

U slučaju iz stava 8 ovog člana Vlada imenuje novog člana Upravnog odbora u skladu sa članom 20 ovog zakona.

Odbor za rizike i Revizorski odbor

Član 25

Upravni odbor imenuje Odbor za rizike i Revizorski odbor koji odgovaraju Upravnom odboru.

Odbori iz stava 1 ovog člana sastaju se kvartalno, a po potrebi i češće.

Odbori iz stava 1 ovog člana imaju po tri člana.

Dva od tri člana odbora iz stava 1 ovog člana su članovi Upravnog odbora koji se biraju većinom glasova članova Upravnog odbora.

Jedan član odbora iz stava 1 ovog člana će biti nezavisan od Upravnog odbora i Fonda i posjeduje stručnost u obavljanju poslova koji se odnose na upravljanje

rizicima ako je u Odboru za rizike, odnosno u računovodstvu i reviziji, ako je u Revizorskom odboru.

Kandidati za nezavisnog člana moraju posjedovati pored opštih uslova u skladu sa opštim propisima o radu i posebne uslove, i to:

- 1) VII1 nivo klasifikacije obrazovanja;
- 2) najmanje pet godina radnog iskustva u nivou tražene kvalifikacije obrazovanja u oblasti revizije ili računovodstva.

Izvršni direktor Fonda

Član 26

Izvršnog direktora imenuje Upravni odbor na period od pet godina, a isto lice može biti direktor najviše dva puta.

Kandidati za izvršnog direktora biraju se putem javnog poziva.

Javni poziv za izbor Izvršnog direktora raspisuje Fond, izuzev prvog Javnog poziva koga raspisuje Upravni odbor.

Upravni odbor većinom glasova odlučuje o izboru Izvršnog direktora u skladu sa članom 27 ovog zakona.

Uslovi za imenovanje Izvršnog direktora

Član 27

Izvršni direktor može biti lice koje pored opštih uslova u skladu sa opštim propisima o radu, ispunjava i sljedeće posebne uslove, i to da ima najmanje:

- 1) VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja u oblasti finansija ili bankarstva, i
- 2) deset godina radnog iskustva na poslovima u oblasti finansija i bankarstva, od čega najmanje tri godine na rukovodnoj poziciji u tim oblastima.

Izvršni direktor Fonda ne može biti lice:

- 1) trenutno zaposleno kod davaoca kredita, koje je član organa upravljanja i/ili stalnih organa davaoca kredita ili konsultant davaoca kredita, ili je bio angažovan po tom osnovu u prethodnih 12 mjeseci;
- 2) u odnosu na čiju imovinu je sprovedeno izvršenje u značajnijem obimu ili je bio vlasnik značajnog učešća ili rukovodilac u društvu nad kojim je u posljednjih pet godina otvoren stečajni postupak;
- 3) koje je bilo na višim rukovodnim pozicijama kod davaoca kredita ili drugom privrednom društvu u vrijeme kada je nad tim pravnim licem pokrenut stečajni postupak;
- 4) kome je pravosnažnom odlukom nadležnog suda izrečena mjera bezbjednosti ili zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- 5) protiv koga je pokrenut krivični postupak po službenoj dužnosti;
- 6) koji je pravosnažno osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije Izvršnog direktora;
- 7) kome je izrečena mjera nadležnog regulatornog organa zbog nepostupanja u skladu sa propisima kojima se uređuju bankarske i finansijske ili djelatnosti osiguranja ili djelatnosti u vezi sa hartijama od vrijednosti;
- 8) koje ima značajno učešće u davaocu kredita ili društvu povezanom sa davaocem kredita ili kroz zajedničko djelovanje;
- 9) koje je bračni, odnosno vanbračni supružnik, partner u životnom partnerstvu lica istog pola, ili srodnik po pravoj ili pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva člana Upravnog odbora.

Nadležnost Izvršnog direktora

Član 28

Izvršni direktor:

- 1) predstavlja i rukovodi poslovima Fonda i sprovodi politike Upravnog odbora;
- 2) daje preporuke Upravnom odboru u vezi sa unapređenjem poslovanja Fonda i usaglašenosti poslovanja sa ovim zakonom i drugim važećim propisima;
- 3) priprema i predlaže poslovni i finansijski plan, kao i visinu naknada za davaoce kredita i dostavlja godišnji finansijski izvještaj na usvajanje;
- 4) priprema i dostavlja na usvajanje predlog investicione politike Fonda;
- 5) dostavlja na usvajanje izvještaj o poslovanju Fonda;
- 6) zaključuje i sprovodi ugovore o garancijama;
- 7) odlučuje po podnijetom zahtjevu za isplatu i odobrava isplatu sredstava po osnovu garancije koju Fond vrši, ako nastane garantovani događaj;
- 8) podnosi predlog radnji, pravila, politika, procedura, naredbi, naloga i smjernica na usvajanje Upravnom odboru;
- 9) angažuje zaposlene u skladu sa ovim zakonom i utvrđenim politikama naknada i zarada zaposlenih;
- 10) vrši pregled aktivnosti Fonda sa stanovišta procjene rizika, utvrđujući koji rizici su prihvatljivi i koji osiguravaju da su preduzeti odgovarajući koraci za umanjeње rizika, u skladu sa odredbama ovog zakona, statuta i drugih akata Fonda;
- 11) predlaže Upravnom odboru uspostavljanje sistema za upravljanje rizicima u skladu sa članom 31 ovog zakona;
- 12) predlaže Upravnom odboru strukturu i sastav zaposlenih Fonda i politike naknada i zarada zaposlenih i Izvršnog direktora, na osnovu poslovnog plana;
- 13) predlaže Upravnom odboru tekst nacрта ugovora o garanciji, kao i izmjene tog ugovora;
- 14) vrši i druge poslove u skladu sa ovim zakonom, statutom i drugim aktima Fonda.

Razrješenje Izvršnog direktora

Član 29

Izvršni direktor može biti razriješen većinom glasova članova Upravnog odbora, ako:

- 1) se ukupni kapital Fonda smanji za više od 20%;
- 2) je nanio materijalnu, odnosno nematerijalnu štetu Fondu;
- 3) ne postupa po nalogima Upravnog odbora;
- 4) je pravosnažno osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci ili je pravosnažno osuđen za krivična djela koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije Izvršnog direktora;
- 5) na lični zahtjev;
- 6) postupa suprotno statutu, ugovoru o radu i zakonu.

Prava, obaveze i pravne zaštite zaposlenih u Fondu

Član 30

Odredbe zakona kojim se uređuju zarade u javnom sektoru ne primjenjuju se na nezavisne članove Upravnog odbora, Izvršnog direktora i na zaposlene u Fondu.

Članovi Upravnog odbora, Izvršni direktor i zaposleni u Fondu, u sprovođenju zakonom utvrđenih ovlašćenja, ne mogu odgovarati za štetu koja bi mogla nastati prilikom obavljanja njihovih dužnosti u skladu sa zakonom, osim ako se dokaže da su određenu radnju učinili namjerno ili grubom nepažnjom.

Na prava, obaveze i odgovornosti nezavisnih članova Upravnog odbora, Izvršnog direktora i zaposlenih u Fondu primijenjuju se opšti propisi o radu.

Sistem upravljanja rizicima i sistem interne kontrole

Član 31

Radi efikasnosti i djelotvornosti poslovanja, kao i procjene kontrole rizika prilikom obavljanja djelatnosti, Upravni odbor dužan je da uspostavi sistem upravljanja rizicima i sistem interne kontrole.

Sistem upravljanja rizicima obuhvata procedure za:

- 1) identifikaciju, mjerenje nivoa i procjenu rizika;
- 2) upravljanje rizikom;
- 3) procjenu i kontrolisanje rizika povezanih sa garantovanim kreditima; i
- 4) izvještavanje u skladu sa članom 33 ovog zakona.

Sistem interne kontrole uspostavlja se radi:

- 1) obezbjeđivanja kontinuirane procjene i adekvatnog funkcionisanja sistema interne kontrole;
- 2) uspostavljanja i razvijanja procedura za identifikaciju, procjenu, kontrolu i ograničavanje većih rizika u poslovanju;
- 3) utvrđivanja efikasne organizacione strukture Fonda;
- 4) definisanja ovlašćenja i odgovornosti na svim nivoima;
- 5) uspostavljanja efikasnog informacionog sistema koji će biti u funkciji sistema interne kontrole;
- 6) postavljanja smjernica za stalni nadzor i periodičnu kontrolu djelotvornosti, razvoja i unapređenja sistema interne kontrole.

Sistem interne kontrole prvenstveno obuhvata kontrolu upravljanja i kontrolu računovodstva.

Kontrola upravljanja obuhvata:

- 1) uspostavljanje, praćenje i razvoj organizacione strukture Fonda, uključujući pojedinačne obaveze i ovlašćenja;
- 2) nadzor nad procedurama i evidencijama u vezi sa donošenjem odluka o poslovnim transakcijama na svim nivoima upravljanja.

Kontrola računovodstva obuhvata, naročito, kontrolu usklađenosti sa planovima, politikama i procedurama koje obezbjeđuju:

- 1) izvršenje svih poslovnih transakcija u skladu sa odlukama Upravnog odbora i Izvršnog direktora;
- 2) blagovremeno i tačno knjigovodstveno evidentiranje poslovnih transakcija koje omogućava izradu finansijskih izvještaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Fond je dužan da rizike kojima je izložen u svom poslovanju svodi na najmanju mjeru, rukovodeći se principima sigurnosti, solventnosti, likvidnosti, disperzije rizika i očuvanja realne vrijednosti kapitala.

Minimalne standarde za upravljanje rizicima iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

Finansijsko izvještavanje

Član 32

Finansijska godina Fonda je kalendarska godina.

Finansijski iskazi Fonda vode se i pripremaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Upravni odbor dužan je da finansijske iskaze objavi na internet stranici Fonda, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Upravni odbor kvartalne finansijske iskaze, kvartalne izvještaje o kreditnom portfoliju, godišnje finansijske iskaze i izvještaj o godišnjoj eksternoj reviziji dostavlja Vladi na upoznavanje i Centralnoj banci.

Izveštavanje Centralnoj banci

Član 33

Fond je dužan da, na zahtjev Centralne banke pored izvještaja iz člana 32 stav 4 ovog zakona, dostavi dodatne izvještaje i podatke od značaja za vršenje kontrole Fonda u skladu sa ovim zakonom.

Centralna banka može propisati vrstu, formu i sadržaj izvještaja i podataka iz stava 1 ovog člana i rokove za njihovo dostavljanje Centralnoj banci.

Eksterna revizija Fonda

Član 34

Fond je dužan da obezbijedi eksternu reviziju godišnjih finansijskih iskaza i konsolidovanih finansijskih iskaza u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Izvršni direktor dužan je da u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, pripremi i Vladi, organu državne uprave za poslove ekonomije, Upravnom odboru i Centralnoj banci dostavi:

- 1) godišnji finansijski izvještaj i konsolidovani finansijski izvještaj;
- 2) izvještaj menadžmenta o reviziji godišnjih finansijskih iskaza i konsolidovanih finansijskih iskaza.

Finansijske iskaze Fonda će revidirati nezavisni eksterni revizor sa Registrovane liste zakonskih revizora i društava za reviziju, a koga će imenovati Upravni odbor.

Isti eksterni revizor ili društvo za reviziju ne može biti angažovano duže od pet godina za redom.

Fond će objaviti godišnji izvještaj o eksternoj reviziji na svojoj internet stranici.

Fond će dostaviti izvještaj o eksternoj reviziji sa mišljenjem revizora Vladi, organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije Centralnoj banci i međunarodnim finansijskim institucijama ili donatorima koji su obezbijedili kapitalne grantove za Fond, u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Dostavljanje izvještaja Fonda i saradnja

Član 35

Fond će, po potrebi da zaključi memorandum o saradnji i vrši razmjenu informacija sa institucijama značajnim za njegovo poslovanje.

Davaoci kredita dužni su da obezbijede sve potrebne informacije koje Fond zahtijeva u ugovoru o garanciji i odgovorni su za tačnost i potpunost datih informacija.

Fond je dužan da dostavi Vladi, organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije, Centralnoj banci i međunarodnim finansijskim institucijama i donatorima koji su obezbijedili kapitalne grantove za Fond sljedeće informacije:

- 1) izvještaj o eksternoj reviziji i mišljenje revizora iz člana 34 stav 6 ovog zakona;
- 2) kvartalne finansijske iskaze;
- 3) godišnji izvještaj o poslovanju do 15. maja tekuće za prethodnu godinu;
- 4) kvartalni i godišnji zbirni izvještaj o garantnom portfelju najkasnije 30 dana od dana završetka kvartala, za prethodni kvartal.

VI. KONTROLA FONDA

Kontrola upravljanja rizicima i funkcionisanja sistema internih kontrola Član 36

Kontrolu upravljanja rizicima i funkcionisanja sistema internih kontrola Fonda vrši Centralna banka.

Kontrolu iz stava 1 ovog člana Centralna banka vrši:

- 1) posrednom kontrolom koja obuhvata analizu izvještaja, informacija i drugih podataka koje Fond dostavlja u skladu sa ovim zakonom ili sa kojima raspolaže Centralna banka;
- 2) neposrednom kontrolom koja obuhvata pregled poslovnih knjiga, knjigovodstvene i druge dokumentacije kod Fonda.

Kontrolu iz stava 1 ovog člana vrše lica koje Centralna banka ovlasti za vršenje tih poslova.

Centralna banka dužna je da obavijesti Fond o planiranoj neposrednoj kontroli, deset radnih dana prije početka kontrole.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, ako iz izvještaja i informacija koje posjeduje Centralna banka proizilazi da postoje nepravilnosti koje mogu biti od značaja za sigurnost i stabilnost poslovanja Fonda neposredna kontrola može početi i bez prethodne najave.

Fond je dužan da ovlašćenim licima Centralne banke omogući nesmetano vršenje neposredne kontrole i obezbijedi odgovarajuće uslove za obavljanje te kontrole.

Neposredna kontrola Član 37

Fond je dužan da na zahtjev Centralne banke ovlašćenom licu:

- 1) omogući da obavi neposrednu kontrolu u sjedištu Fonda i na drugim mjestima na kojima Fond obavlja poslove u vezi sa kojima se sprovodi kontrola,
- 2) omogući kontrolu i učini dostupnim poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i administrativne ili poslovne evidencije i elektronske zapise i kontrolu informacione tehnologije i drugih pratećih tehnologija, u obimu potrebnom za obavljanje kontrole,
- 3) učini dostupnim elektronske zapise, kopije poslovnih knjiga, druge poslovne dokumentacije i administrativne ili poslovne evidencije, u pisanoj formi ili u formi elektronskog zapisa na mediju, kao i da obezbijedi odgovarajući pristup sistemu za upravljanje bazama podataka koje koristi.

Izveštaj o kontroli Član 38

O izvršenoj kontroli Fonda sačinjava se izvještaj.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako se posrednom kontrolom ne utvrde nepravilnosti u poslovanju koje zahtijevaju izricanje mjera prema Fondu, ne sačinjava se izvještaj.

Fond može da dostavi Centralnoj banci primjedbe na izvještaj u roku od osam radnih dana od dana prijema tog izvještaja.

Centralna banka može neposredno da provjeri navode Fonda date u primjedbama na izvještaj o kontroli i ako ih ocijeni opravdanim, sačini dopunu izvještaja na koji Fond može da dostavi primjedbe, u roku od tri radna dana od dana prijema tih primjedbi.

Centralna banka, u roku od osam radnih dana od dana prijema primjedbi na izvještaj, odnosno dopune izvještaja o izvršenoj kontroli, u pisanom obliku obavještava Fond o njihovom prihvatanju, odnosno neprihvatanju.

Izvještaj o kontroli ima povjerljiv karakter i ne može se objavljivati bez saglasnosti Centralne banke.

Mjere u slučaju nepravilnosti

Član 39

Ako se utvrde nepravilnosti u poslovanju Fonda, Centralna banka može Fondu izreći pisano upozorenje i odrediti rok za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Nepravilnostima u poslovanju Fonda, u smislu stava 1 ovog člana smatraju se:

- 1) postupanje koje nije u skladu sa propisom iz člana 31 stav 8 ovog zakona ili drugog propisa Centralne banke donijetog u skladu sa ovim zakonom;
- 2) netačno i neblagovremeno dostavljanje izvještaja Centralnoj banci.

Ako Fond u roku utvrđenom upozorenjem iz stava 1 ovog člana ne otkloni utvrđene nepravilnosti, Centralna banka o tome dostavlja izvještaj organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije, sa ocjenom uticaja utvrđenih nepravilnosti na sigurnost i stabilnost poslovanja Fonda.

VII. NADZOR

Nadzor nad radom Fonda

Član 40

Nadzor nad radom Fonda vrši organ državne uprave nadležan za poslove ekonomije.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNA ODREDBA

Početak rada Fonda

Član 41

Vlada i donatori će obrazovati Komisiju za izbor nezavisnih članova Upravnog odbora u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Fond počinje sa radom imenovanjem članova Upravnog odbora, koji će se imenovati najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Upravni odbor će donijeti Statut Fonda najkasnije u roku od 30 dana od održavanja prve sjednice Upravnog odbora.

Upravni odbor će imenovati Izvršnog direktora najkasnije u roku od 90 dana od održavanja prve sjednice Upravnog odbora.

Upravljački informacijski sistem iz člana 6 stav 1 ovog zakona biće uspostavljen u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rokovi za obezbjeđivanje kapitala Fonda

Član 42

Početni kapital Fonda u iznosu od 5.600.000,00 eura, obezbijediće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a preostalih 5.000.000,00 eura obezbijediće se do 31. marta 2026. godine.

Rokovi za donošenje propisa

Član 43

Akt iz člana 31 stav 8 ovog zakona donijeće se u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 44

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Ministarstvo ekonomskog razvoja

Izveštaj sa Javne rasprave

Nacrt zakona o Kreditno-garantnom fondu

Decembar, 2021. godina

UVOD

Pandemija COVID-19 imala je ozbiljan ekonomski uticaj na većinu MMSP u Crnoj Gori (pogotovo usljed pada BDP-a od 15,2% u 2020. godini). I pored toga, a imajući u vidu usvojene pakete mjera u cilju suzbijanja posljedica COVID 19 pandemije, finansijski sistem u Crnoj Gori se smatra zdravim, likvidnim i dobro kapitalizovanim, zbog čega i predstavlja najprikladniji kanal za rješavanje nastalih potreba likvidnosti preduzeća. Ipak, sklonost banaka ka riziku da nastave i povećaju kreditiranje MMSP-a je ograničena, pozivajući na podsticaj Vlade za kreiranje mogućnosti kreditiranja. Iako Vlada Crne Gore može podsticati finansiranje MMSP kroz postojeće aranžmane sa međunarodnim finansijskim institucijama, nastoji se uspostaviti dugoročni finansijski instrument u obliku KGF-a. Fond će stimulisati fazu oporavka MMSP i služiti kao instrument adekvatnog ublažavanja svih potencijalnih problema u budućnosti izazvanih ekonomskim šokovima. Fond je osmišljen kao stabilna, nezavisna i održiva institucija.

Uspješan i funkcionalan KGF je od ključne važnosti, što je navelo predstavnike Vlade Crne Gore (Ministarstvo ekonomskog razvoja i Ministarstvo finansija i socijalnog staranja) da zatraže podršku od međunarodnih eksperata, kako bi se uspostavile konkretne procedure i operacije Fonda u skladu sa najboljom međunarodnom praksom. Dodatno, podrška EBRD-a omogućava brže pokretanje garantnog fonda u Crnoj Gori, istovremeno osiguravajući da isti bude efikasan i efektivan uz snažno upravljanje i nadzor. Ovo će obezbijediti dugoročnu platformu za druge međunarodne finansijske institucije, uključujući EBRD, za saradnju sa garantnim fondom i potencijalno objezbediti više resursa za ekonomski oporavak i razvoj. Ovi ciljevi su u skladu sa strategijom EBRD -a i postojećim angažovanjem u Crnoj Gori, sa fokusom na povećanju konkurentnosti i otpornosti ekonomije.

Ministarstvo ekonomskog razvoja je u saradnji sa izabranom konsultanskom kućom Crimson Capital Corp. i EBRD, u okviru Faze 1 izradilo Mapu puta za uspostavljanje Kreditno-garantnog fonda Crne Gore koja uključuje i nacrt Zakona o njegovom formiranju. Za pripremu navedenog dokumenta uzete su u obzir najbolje međunarodne prakse, analiza najbolje prakse iz drugih KGF-a širom svijeta, direktive Evropske komisije, pravni i regulatorni okvir Crne Gore, te specifičnosti crnogorskog poslovnog i finansijskog sektora.

Tokom faze 1, kao dio inicijalne analize, konsultanti su održali sastanke sa sedam komercijalnih banaka, dvije lizing kompanije, tri MFI i Centralnom bankom Crne Gore, koje predstavljaju većinu imovine i zainteresovanih strana u finansijskom sektoru. Sve finansijske institucije su potvrdile potrebu za Kreditno garantnim fondom, kako bi se prevazišle prepreke i stimulisale kreditiranje širokog spektra zajmoprimaca/klijenta, kao i njihov entuzijizam za saradnju sa takvom institucijom. Sve finansijske institucije su iskazale povjerenje da će KGFCG povećati njihovu bazu klijenata i kreditne portfelje, i generisati više prihoda i profita.

U tom smislu, u prethodnom periodu preduzet je niz bitnih koraka, a nakon uspješno okončane Faze 1 projekta:

- ❖ Na sjednici Vlade od 4. novembra usvojena je Informacija o preduzetim aktivnostima na osnivanju Kreditno garantnog fonda Crne Gore;
- ❖ Nakon usvajanja Informacije, a u skladu sa realizovanim aktivnostima u vezi sa KGF, dostavljene su finalne verzije Ugovora i uz dato ovlašćenje od strane Vlade, isti su 5. novembra potpisani;
- ❖ Uz usvojene zaključke opredijeljena su i sredstva u iznosu od 10.4 miliona eura za 2022. godinu, što je predstavljalo i jedan od glavnih uslova za funkcionisanje i punu operacionalizaciju Fonda.

Aktivnosti i pristup izradi Zakona o Kreditno garantnom fondu

Prva verzija Zakona o osnivanju KGF dostavljena je od strane konsultanata, nakon čega je i bio tema sastanka sa predstavnicima banaka, privrednih udruženja, kao i dijela članova radne grupe iz CBCG. Na sastanku su otvorena brojna pitanja ali se u *velikoj mjeri uspostavljanje KGFCG smatra opravdanim i potrebnim, uz preciznije definisane članove Zakona. Na ovom sastanku je konstatovano da se smatra korisnim širenje baze klijenata na taj način. Takođe, osnivanje KGF omogućiće diverzifikaciju i dijeljenje rizika – poput podrške ženama u biznisu, start up i sl. Ocijenjeno je da će KGF biti još jedan igrač na tržištu sa kojim će banke dijeliti rizik.*

Propis je korigovan u skladu sa sugestijama članova međuresorne Radne grupe ali i u skladu sa komentarima privrede, banaka, IRF-a, Unije poslodavaca i drugih. Kako je i ranije navedeno finalizaciji Nacrta zakona o kreditno garantnom fondu prethodio je niz sastanaka članova radne grupe, kao i konsultacije sa zainteresovanim stranama čiji je doprinos bio značajan i prepoznatljiv u samom tekstu Zakona.

Faza I – Prvi draft zakona dostavljen je od strane konsultanata Crimson Capital Corp.

Faza II - Rad na Nacrtu zakona, tj. tekst Nacrta je više puta bio predmet diskusije na održanim sastancima. Svi članovi Radne grupe komentarima i sugestijama doprinijeli su unapređenju i finalizaciji Nacrta, dok je na sastancima konstruktivnim diskusijama i sugestijama svih članova postizan dogovor u cilju adekvatnih rješenja članova Zakona koji su bili nedovoljno adekvatno definisani.

Faza III - Nakon finalizacije Nacrta zakona Ministarstvo ekonomskog razvoja raspisalo je poziv za javnu raspravu.

Faza IV –Ministarstvo ekonomskog razvoja je u saradnji sa Radnom grupom i konsultantima organizovalo okrugli sto i upoznalo javnost i sve zainteresovane strane u društvu sa tekstom Nacrta.

PROCES JAVNE RASPRAVE

Ministarstvo ekonomskog razvoja je, na osnovu čl. 14 i 15 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Službeni list CG", broj 41/18), uputila Nacrt zakona o Kreditno garantnom fondu na Javnu raspravu. Javna rasprava je trajala 20 dana, u periodu od 30. novembra do 20. decembra 2021. godine.

Cilj Javne rasprave je bio upoznavanje javnosti sa tekstom Zakona, kao i dalje uključivanje predstavnika banaka, privatnog sektora, stručne i šire javnosti u proces kreiranja i unapređenja teksta Zakona.

Javni poziv za učešće u Javnoj raspravi upućen je organima, organizacijama, udruženjima, pojedincima medijima i svim zainteresovanim stranama, objavljivanjem na web stranici Ministarstva ekonomskog razvoja i na portalu e-uprave, dana 30.11.2021. godine, kako bi se uključili u javnu raspravu i pružili svoj doprinos unapređenju kvaliteta teksta Zakona o Kreditno garantnom fondu a sve u cilju omogućavanja adekvatnog uvida i davanja prijedloga, komentara i sugestija na ovaj propis.

Javna rasprava, u trajanju od 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva, zaključena je 20. decembra 2021. godine.

U srijedu, 15. decembra 2021. godine, u okviru Javne rasprave o Nacrtu zakona o Kreditno garantnom fondu, održan je okrugli sto u staroj zgradi Vlade, koji je organizovalo Ministarstvo ekonomskog razvoja.

Okruglom stolu su prisustvovali predstavnici sljedećih institucija: *Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, Unija poslodavaca Crne Gore, Investiciono razvojnog fonda, CKB, Addiko i ERSTE banke. Okruglom stolu prisustvovali su i predstavnici EBRD-a i Crimson Capitala– stručni konsultanti.*

Okrugli sto otvorili su **Olivera Vukajlović**, V.d. generalne direktorice Direktorata za unapređenje konkurentnosti i **Miloš Komnenić** konsultant u Crimson Capital-u. Oni su nakon kratke uvodne riječi pozvali prisutne da otvore diskusiju, daju svoje predloge, ali i da postavljaju sva pitanja koja smatraju značajnim u cilju unapređenja teksta Zakona.

Tokom okruglog stola otvoren je niz pitanja koji se odnosio na Zakon o Kreditno garantnom fondu, ali i uopšte o funkcionisanju samog Fonda, njegovim ciljevima, operacionalizaciji i slično.

Predstavnike banaka interesovalo je u kom trenutku se smatra da banka nije iskoristila sva raspoloživa sredstva obezbjeđenja. Ovom prilikom konsultanti su dali odgovor da će sama procedura biti detaljnije definisana svakim pojedinačnim ugovorom između banke i Fonda. Ideja je da banka pokaže razuman stepen korišćenja svih raspoloživih sredstava. Bitan momenat je da će se u samoj naplati raditi određena distribucija sa KGF-om. U tom smislu intencija je da se na razuman način definiše da su banke pokrenule sva sredstva obezbjeđenja, ali ti detalji će biti definisani pojedinačnim ugovorima o garanciji i pravilima.

Također, konstatovano je da najveći dio aranžmana neće imati u svom obezbjeđenju hipoteku, kao i da sredstva obezbjeđenja moraju biti popisana u ugovoru. Dakle, sredstva obezbjeđenja biće adekvatno definisana i rokovi će biti razumno postavljeni.

Otvoreno je i pitanje iznosa tarife, period za koji tarifa važi, ako se podrazumijeva da je ugovor na snazi kako je zamišljena tarifa, da li u toku trajanja ugovora može doći do promjene tarife s obzirom na to da tarifa ulazi u konačnu cijenu usmjerenu ka korisniku. Dakle, da li promjena tarife na osnovu analize rizika ima uticaja na buduće aranžmane ali i na postojeće. Konsultanti su, tom prilikom, istakli da će korekcija tarife važiti za buduće ugovore, dok postojeći neće biti tangirani ali i da će ovo pitanje biti u potpunosti definisano pojedinačnim ugovorima između KGF i banaka. Važno je istaći da su naknade ključni izvor prihoda Fonda i garant održivosti Fonda. Osim toga Fond će imati prihoda i od plasmana sredstava ali to će biti niskorizične hartije i depoziti, koji ne predstavljaju ni trećinu ukupnih prihoda već je ispod tog nivoa. U svakom slučaju može se konstatovati da su naknade jako važna kategorija s aspekta održivosti Fonda. S jedne strane one neće biti visoko postavljene kako ne bi poskupile taj instrument, a sa druge strane neće biti ni preniske s obzirom na održivost, veličinu tržišta koje je malo i sl.

Pored navedenog, konsultanti i predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja odgovorili su i na pitanja koja su se ticala određivanja tarifnika Fonda, na koji način će se ocjenjivati rizični portfelj banaka, kako će biti definisan NPL, da li je momenat kada se traži garancija tačno momenat kada je kredit već odobren. Pokrenuto je i pitanje da li postoji uslovno izdavanje garancije. Tokom okruglog stola pokrenuta je i tema bliže definicije zabranjenih djelatnosti, gdje je objašnjeno da će to biti detaljnije definisano u skladu sa predlogom Agencije za zaštitu životne sredine.

Tokom okruglog stola više puta je istaknuto da će veliki broj ovih pitanja biti definisan bliže internim aktima Fonda ali i pojedinačnim ugovorima između Fonda i konkretne banke.

Osim toga, naglašeno je da se Fond primarno osniva sa namjerom obezbjeđivanja pomoći jednoj određenoj grupi, uz identifikovanu neaktivnost banaka. Dakle, radi se o jednoj intervenciji države ali najmanje invanzivnoj i koja ne remeti tržište. Sve navedeno vodiće aktiviranju likvidnosti banaka, kako bi se pokrenuli projekti u jednoj podnošljivoj zoni rizika uz postojanje KGF-a.

Predstavnik IRF-a osvrnuo se na ulogu i značaj koju je IRF u prethodnom periodu imao u kreditiranju malog i srednjeg biznisa, prvenstveno se vodeći dostizanjem ciljeva koji se odnose na povećanje zaposlenosti i ujednačen regionalni razvoj. Također, istaknuta je važnost uspostavljanja KGF-a kao bitnog mehanizma za dalju podršku razvoju biznisa, posebno u dijelu lakšeg pristupa finansiranju ranjivih ciljnih grupa, kao što su mladi i žene u biznisu. Dat je osvrt i na djelovanje bankarskog sektora u dijelu kreditiranja privrede i napravljena je paralela u pogledu sprovođenja poslovne politike IRF-a i bankarskog sektora.

Predstavnik MER-a ocijenio je ovu argumentaciju kao logičnu i tačnu i ukazao na činjenicu da je IRF instrument Vladine politike, kao i da KGF i IRF da targetiraju istu ciljnu grupu samo kroz različit mehanizam djelovanja. Ocijenjeno je da i IRF i KGF utiču na povećanje konkurentnosti.

Predstavnica Unije poslodavaca napravila je osvrt na formiranje KGF-a i naglasila da privreda podržava i pozdravlja formiranje Kreditno garantnog fonda, kao i da se radi o instrumentu koji je, bez dileme neophodan i na kojem privreda instistira dugi niz godina. Predstavnici konsultanskog tima su pružili dodatna pojašnjenja predstavnici Unije poslodavaca na nedoumice koje je imala u vezi sa primjenom Zakona i ciljnih grupa na koje se odnosi.

Na okruglom stolu konstatovano je da se Zakonom kreira okvir za funkcionisanje Fonda, kao i da će se kreirati programi i linije za koje se očekuje da će menadžment Fonda u budućnosti razvijati. Istaknuto je da nema prostora za zloupotrebu, prije svega jer se interesi Fonda poklapaju sa interesima banaka. Obostrani cilj je finansiranje zdravih

projekata i zdravog biznisa koji do sad, zbog regulative i drugih ograničenja, nije bio u mogućnosti da pristupi finansijskim sredstvima.

Imajući u vidu sve navedeno, održana je veoma konstruktivna diskusija uz prisustvo ključnih zainteresovanih strana gdje su prisutni imali priliku da daju predloge u cilju daljeg unapređenja teksta Zakona o Kreditno garantnom fondu Crne Gore. Nakon održane javne rasprave, koja je trajala do 20 decembra 2021. godine, Nacrt je upućen u redovnu proceduru usvajanja.

Tokom trajanja javne rasprave, a u cilju unapređenja teksta Nacrta, komentare i sugestije dostavili su predstavnici Centralne banke Crne Gore, NLB banke, Agencije za nadzor osiguranja, AmCham, Privredna komora, Udruženje banaka i Unija poslodavaca.

KOMENTARI NA TEKST NACRTA ZAKONA O KREDITNO GARANTNOM FONDU

Podnosilac primjedbe /sugestije/komentara	Član Nacrta Zakona	Primjedba /sugestija/komentar:	Analiza i osvrt na primjedbu/sugestiju/komentar	Implementacija primjedbe /sugestije
AmCham Centralna Banka	Član 1	Predlaže se izmjena člana 1, budući da kreditne institucije ne obuhvataju lizing kompanije i mikrofinansijske institucije, već se one smatraju ostalim finansijskim institucijama, shodno važećoj nacionalnoj i međunarodnoj regulativi, gdje je od strane AmCham predloženo korišćenje termina Finansijske institucije a od strane Centralne Banke korišćenje termina davaoci kredita.	Termin „finansijske institucije“ se ne može koristiti na bazi iste argumentacije jer se takođe radi o definiciji iz Zakona o kreditnim institucijama.	Prihvata se primjedba Centralne Banke i umjesto termina kreditne institucije u ovom i ostalim članovima (gdje je primjenjivo) vrši se izmjena „kreditne institucije“ u „davaoci kredita“ kako bi istim obuhvatili i banke, lizing društva i mikrofinansijske kreditne institucije.
Privredna komora CG	Član 2	U članu 2 Nacrta potrebno je navesti kako se predmetna garancija tretira od strane CBCG.	Ovo pitanje se ne može definisati ovim Zakonom već isključivo propisima koji regulišu djelatnost kreditnih i drugih institucija pod nadzorom Centralne Banke.	Nije implementirano.
Privredna komora CG Udruženje banaka CG NLB Banka AD Podgorica Centralna Banka	Članovi 4, 5 i 7	Kod zaključivanja ugovora o garanciji, nijesu jasni kriterijumi po kojima banke mogu učestvovati u programima Fonda. Takođe, nijesu jasni kriterijumi za određivanje	Jedini kriterijum za zaključivanje ugovora o garanciji predviđen Zakonom je da je kreditna institucija licencirana od strane CBCG, a ostali kriterijumi mogu biti promjenjivi i	Djelimično će se implementirati, na način sto se prihvata predlog Centralne Banke oko mišljenja

		<p>naknade za izdate garancije, kao ni kriterijumi kojima se određuju limiti garancija za banku.</p> <p>Takođe, od Centralne Banke je predloženo da se uvid vrši isključivo u mišljenje eksternog revizora cijeneći da sadrži sve neophodno podatke.</p> <p><i>Obrazloženje</i></p> <p>Navedena pitanja potrebno je precizirati podzakonskom aktom, pa predlažemo da se u članovima 4, 5 i 7 predvidi upućivanje na podzakonski akt.</p>	<p>biće definisani opštim aktima Fonda. Ukoliko se pod limitima garancija misli na ukupan iznos garancija koji Fond može izdati kreditnoj instituciji, isti će biti određeni u pregovorima sa kreditnim institucijama i biće definisani Ugovorom o garanciji.</p> <p>U dijelu primjedbe koja se odnosi na kriterijume za određivanje naknade za izdate garancije, upućujemo na odgovor dat AmCham-u u vezi člana 7.</p>	<p>eksternog revizora te unosi upućujuća norma o usvajanju opšteg akta kojim se reguliše zaključenje Ugovora o garanciji.</p>
<p>Udruženje banaka CG NLB Banka AD Podgorica</p>	<p>Članovi 5 i 6</p>	<p>Predlažemo jasnije i preciznije definisanje kriterijuma za utvrđivanje naknade za izdatu garanciju i kvartalno održavanje garancije. Predlažemo jasnija pravila prije stupanja u ugovorni odnos sa Fondom.</p> <p><i>Obrazloženje:</i></p> <p>Kako bi se ostvario cilj Zakona, kreditne institucije moraju imati određene, jasne kriterijume-pravila na koja će računati prilikom stupanja u ugovorni odnos sa Fondom. Smatramo da pitanje naknada za izdatu garanciju i njeno održavanje mora biti zakonski regulisano-makar na nivou kriterijuma odnosno da prva naknada ne bude samo ugovorom</p>	<p>Ovo pitanje će biti regulisano Opštim aktima Fonda i Ugovorom o garanciji koji će se zaključivati sa kreditnim institucijama, na dobrovoljnoj osnovi. Imajući u vidu da je naknada promjenjiva kategorija, mišljenja smo da određenijim parametrima za određivanje iste nije mjesto u zakonskom tekstu.</p>	<p>Nije implementirano.</p> <p>Član 6 je izmijenjen u dijelu da je definisano da se izmjena naknade ne odnosi na postojeće kreditne garancije do momenta izmjene.</p>

		regulisana i da postoje određeni kriterijumi za obračun kvartalne (na osnovu stanja garantovanog iznosa u momentu plaćanja iste.) Navedeno naročito sugerišemo zbog mogućnosti koju predviđa član 6 a to je mogućnost mijenjanja iznosa naknade, između ostalog i zavisno od potreba održivosti Fonda.		
AmCham	Član 5 stav 2	U članu 5 stav 2 pominje se Fond za održavanje garancije, te nije jasno da li je ovo Fond unutar KGF, niti je ovo razrađeno Zakonom, samo pomenuto. Potrebno je razjasniti i propisati Zakonom ulogu Fonda za održavanje garancije unutar KGF. <i>Obrazloženje</i> U primjedbi.	Ne postoji poseban Fond za održavanje garancije unutar Kreditno garantnog fonda, već se radi o tome da je red riječi u rečenici doveo do nejasnoća u razumijevanju. Zbog navedenog, izvršiće se izmjena u redoslijedu riječi, pa će norma glasiti - Kreditna institucija je dužna da tokom godine, za svaki kvartal uplaćuje Fondu naknadu za održavanje garancije, istekom kvartala od dana stavljanja kredita pod garanciju, a sve do nastupanja garantovanog događaja ili do prestanka važenja garancije.	Djelimično implementirano.
AmCham	Član 7	Mišljenja smo da je potrebno definisati kriterijume na osnovu kojih će se vršiti selekcija kredita koji će se staviti pod garanciju, kao i kriterijumi za određivanje naknade za izdate garancije. <i>Obrazloženje</i>	Ovo pitanje će biti regulisano Ugovorom o garanciji koji će se zaključivati individualno sa svakom kreditnom institucijom, na dobrovoljnoj osnovi. Imajući u vidu da se radi o promjenjivoj kategoriji, mišljenja smo da određenijim	Nije implementirano.

		<p>Zakonom su definisani uslovi za izdavanje garancije institucijama u članu 7, ali nisu definisani kriterijumi na osnovu kojih će se, imajući u vidu limitiranost bužeta KGF, vršiti selekcija kredita koji će se staviti pod garanciju. Takođe, Zakonom nisu utvrđeni ni kriterijumi za određivanje naknade za izdate garancije. Stoga, ukazujemo da bi se, ova važna pitanja koja se tiču selekcije kredita i utvrđivanje naknade morala ili propisati u samom Zakonu ili se ostaviti zakonski osnov za donošenje podzakonskog akta kojima će se ona urediti.</p>	<p>parametrima za određivanje iste nije mjesto u zakonskom tekstu. Ono što je ključno jeste da se Fond osniva kao neprofitna institucija, uz optimizaciju svih troškova na potrebnom nivou za obavljanje svih ključnih funkcija. Nivo naknada će biti definisan na što nižem nivou, ali na način da obezbijedi održivo poslovanje Fonda, a eventualni višak prihoda u odnosu na troškove biće korišćen za uvećanje Kapitala fonda.</p> <p>Što se tiče kriterijuma za selekciju kredita, selekciju će obavljati isključivo kreditne institucije, Fond u ovom procesu neće imati nikakvu ulogu. Zakonom su samo isključene određene djelatnosti za koje se ne može izdati garancija od strane Fonda, što će biti dodatno precizirano opštim aktima Fonda.</p>	
Udruženje banaka CG	Član 7	<p>Predlog da maksimalni iznos garancije bude 80% od vrijednosti glavnice kredita.</p> <p>Predlog da ukupan garantovani iznos za jednog Kvalifikovanog zajmoprimca ili grupu povezanih Kvalifikovanih zajmoprimaca i njihovih Povezanih lica ne može da pređe 5% kapitala KGFCG koji ne može preći iznos od 350.000 EUR (vodeći se istorijom zahtjeva koji bi</p>	<p>Iznos garancije ne može biti veći od EUR 250.000 jer će orijentacija Fonda uvijek biti mikro, mala, srednja preduzeća i preduzetnici. Sa porastom kapitala, rašće obuhvat i broj privrednih subjekata odnosno drugih korisnika kredita koji će moći biti obuhvaćeni garancijom. Osim toga, 50% učešća u riziku preporučuje međunarodna praksa, kroz koju se pokazalo da se na taj</p>	Nije implementirano.

		bili obuhvaćeni ovom garantnom šemom).	način na najbolji način obezbjeđuje preuzimanje adekvatnog nivoa rizika, kao i dugoročna održivost fonda. Ostali limiti definisani su u skladu sa očekivanim zahtjevima za garancijama i potrebnom diverzifikacijom kreditnog portfolia.	
Udruženje banaka CG NLB Banka AD Podgorica	Član 7 stav 1	Da li formulacija da će Fond izdati garanciju kreditnoj instituciji na već odobrene kredite korisniku znači da je pretpostavka da već postoji zaključen ugovor o kreditu sa korisnikom i da se kreditna institucija može obratiti Fondu zahtjevom za izdavanje garancije ukoliko u toku trajanja ugovora o kreditu nastupi nemogućnost ispunjavanja ugovora od strane korisnika? Član 2 Nacrta navodi da je cilj izdavanja garancije olakšavanje korisnicima kredita da zaključe ugovor o kreditu. Ovako formulisan član 7 stav 1 tačka 1 je u suprotnosti sa članom 2. Kontradiktornost se nastavlja kroz čl. 9 i 10. Stoga predlažemo izmjenu tačke 1 člana 7 u smislu izdavanja garancije tokom procedure odobrenja kredita korisniku, npr. uslovno odobreni krediti čija realizacija počinje odobrenjem garancije.	<p>Saglasni smo da je postojeća formulacija stava 1 člana 7 mogla izazvati određene nejasnoće, zbog čega će biti definisan krajnji rok u kom će kreditne institucije moći da stave kredit pod garanciju, koji će biti predviđen Ugovorom o garanciji. Dakle od politike poslovne banke i Ugovora o garanciji će zavisiti da li će isplatu kredita vršiti nakon stavljanja istog pod kreditnu garanciju, ili će isto raditi primjera radi u roku do 15 dana nakon realizacije iste.</p> <p>Ono što je svakako važno jeste to da kredit mora prethodno da bude stavljen pod garanciju u razumnom roku, a da se nikako ne mogu pod garanciju stavljati krediti za koje je već nastupila nemogućnost ispunjavanja. Dodatno, uvažena je primjedba u vezi sa članom 2, pa će isti takođe biti prilagođen.</p>	Implementirano.

Udruženje banaka CG	Član 7 stav 1 tačka 5	Formulacija da kredit mora da zadovoljava i druge uslove definisane ugovorom ne obuhvata, dakle sve uslove propisane ovim članom, koje kredit mora ispunjavati za izdavanje garancije već to prepušta ugovornom preciziranju i stvara situaciju neizvjesnosti prilikom prijave za izdavanje garancije.	Prilikom prijave za izdavanje garancije, kreditna institucija će biti upoznata sa svim uslovima i kriterijumima, obzirom da će Ugovor o garanciji prethodno biti potpisan sa Fondom kojim će se regulisati sve navedeno.	Nije implementirano.
Privredna komora CG Udruženje banaka CG NLB Banka AD Podgorica	Član 8 tačka 3	Potrebno je dodatno precizirati djelatnosti za koje se neće izdavati garancija, pogotovo one iz člana 8 tačka 3, odnosno po šifri djelatnosti odrediti djelatnosti koje ne mogu biti predmet garancije. Obrazloženje: Navedeno predlažemo, jer je tačka 3 široko postavljena i stavlja na slobodnu ocjenu šta se smatra štetnim proizvodima odnosno aktivnostima.	Opštim aktima Fonda će biti precizirano koje su djelatnosti za koje se neće izdavati garancija. Posebno će biti definisano pitanje proizvoda/aktivnosti koji se smatraju štetnim po okolinu/zdravlje obzirom da Fond mora imati visoke principe i standarde na ovom polju. Ova politika je veoma važna za dalju dokapitalizaciju fonda, kako su to zahtjevi potencijalnih donatora, a prednje je i u skladu sa obavezama preuzetim u procesu pridruživanja EU.	Nije implementirano.
Privredna komora CG	Član 9	U članu 9 koji propisuje maksimalni iznos garancije, javlja se dilema da li se garancija izdaje na portfolio određenih karakteristika ili na kredit u svakom konkretnom. <i>Obrazloženje</i>	Garancija se izdaje za svaki pojedinačni kredit (ili drugi instrument finansiranja). Radi razjašnjenja nedoumica, tekst norme će biti izmijenjen, i glasiće: Fond može kreditnoj instituciji izdati garanciju do visine garantnog iznosa koji predstavlja maksimalni	Implementirano.

		Uporedna praksa pokazuje da EIF izdaje garancije za određeni portfolio.	procenat garancije neotplaćene glavnice pojedinačnog kredita koji se pokriva garancijom, a koji iznosi najviše 50 % neotplaćene glavnice.	
Unija poslodavaca CG	Član 9	Član 9 u Nacrtu KGFCG definiše “maksimalni iznos garancije”, dok članovi od 4-8 definišu zaključivanje ugovora o garanciji, naknade za garancije, uslove izdavanja garancija kreditnim institucijama. Obrazloženje: Osim za djelatnost KGFCG, ove norme su predmet podzakonske regulative. Dodatno, pažljivim čitanjem, posebno člana 9 stav četiri, ostavlja se veliki prostor za kršenje regulatornog okvira i vršenje uticaja, te time ugrozilo tržište i konkurenciju na tržištu.	Zakon mora sadržati opšte norme koje bi poslužile kao osnov za donošenje podzakonskih akata, u ovom slučaju opštih akata fonda. Intencija člana 9 stav 4 jeste da poučeni iskustvom zbog pandemije virusa Covid 19, bude ostavljena mogućnost da u bilo kojoj budućoj situaciji kada postoji negativan poremećaj na tržištu, Fond može dodatno stimulisati privredu izdavanjem i garancija do 100%. Dakle, odredba nije rezervisana za pojedinačne slučajeve i ocjene, već je potrebno da Vlada CG prethodno utvrdi da je došlo do negativnih poremećaja na tržištu.	Odgovoreno.
AmCham	Član 9 stav 2	Mišljenja smo da je u članu 9 stav 2 dovoljno staviti da pojedinačna garancija ne može preći 2,5% kapitala KGF, jer će se kapital mijenjati tokom godine, dok bi se apsolutni iznos garancije mogao definisati poslovnom politikom. Obrazloženje U primjedbi.	Upućujemo na odgovor dat Udruženju banaka u vezi sa članom 7.	Nije implementirano.
Unija poslodavaca CG	Član 10	Član 10 iz Nacrta KGFCG o postupku podnošenja zahtjeva za isplatu sredstava po garanciji suprotan je	Fond nije ni u kakvom odnosu sa korisnicima kredita, niti korisnici imaju bilo kakvih potraživanja od	Odgovoreno.

		<p>funkciji KGFCG, ili bilo koje druge kreditno-garantne institucije.</p> <p>Obrazloženje: Pažljivim čitanjem ovog člana stiče se utisak da je svrha osnivanja Fonda da se finansiraju sporna i sumnjiva potraživanja korisnika kredita kod bankarskih institucija, što nije namjera predlagača, već novi modeli podrške mikro, malom i srednjem biznisu u Crnoj Gori.</p>	<p>bankarskih institucija, nismo sigurni da je član pravilno shvaćen.</p>	
<p>AmCham Privredna komora CG Centralna Banke</p>	<p>Član 10</p>	<p>Neophodno je u članu 10 precizirati šta sve spada u prinudnu naplatu potraživanja.</p> <p><i>Obrazloženje</i></p> <p>Smatramo da je članom 10 potrebno precizirati status prinudne naplate potraživanja, te utvrditi koji su to postupci koji se moraju završiti za naplatu po garanciji. Ako se misli, na recimo, na proces preuzimanja hipotekovane imovine i proces prodaje, onda je to predug vremenski period, jer se u praksi može desiti da taj proces traje par godina i da za sve to vrijeme finansijske institucije ne mogu naplatiti plativi iznos. Predlog je da se plativi iznos ima platiti nakon preduzimanja svih radnji koje se tiču aktiviranja mekih sredstava obezbjeđenja i nakon protoka određenog vremena (gdje treba</p>	<p>Detaljna procedura će biti regulisana Ugovorom o garanciji. Biće neophodno da je kreditna institucija pokrenula sve postupke, raspoložive za konkretan kredit ili drugi instrument finansiranja, radi naplate potraživanja, te da je preduzela razumne korake u tom cilju, i da u razumnom roku nije izvršena cjelokupna naplata. Nije potrebno okončanje svih postupaka naplate, pogotovo imajući u vidu da za aktivaciju određenih vrsta obezbjeđenja (hipoteka) je potreban i period od više godina. Ugovorom o garanciji će biti precizno regulisani razumni rokovi u kom će kreditne institucije moći da se obrate Fondu radi isplate garancije od momenta kada su inicirali postupke naplate, a koji neće biti duži od 60 do 90 dana. S</p>	<p>Djelimično implementirano u dijelu da je izvršeno brisanje riječi „iskoristila“.</p>

		jasno i decidno propisati rok), pa u slučaju da i dalje postoji neplaćena glavnica, finansijske institucije mogu podnijeti zahtjev za naplatu plativnog iznosa.	druge strane, Fond ne može zahtijevati od kreditnih institucija da započnu postupke prinudne naplate u određenom roku, jer to zavisi od politike svake institucije pojedinačno.	
NLB Banka AD Podgorica Udruženje banaka CG Centralna Banka	Član 10	<p>Pokretanje svih postupaka naplate i aktiviranje svih raspoloživih sredstava obezbjeđenja iz stava 2 člana 10, da li znači da je dovoljno da kreditna institucija podnese dokaze Fondu da je pokrenula postupke odnosno aktivirala sredstva obezbjeđenja? Bez obzira na ishod? Da li navedeno odgovara članu 12 i našem tumačenju da postupci naplate paralelno teku sa isplatom garancije (uz procentualnu podjelu naplaćenog potraživanja sa Fondom)? Ili postoje postupci koji se moraju završiti za naplatu po garanciji. Praksa pokazuje da predugo traje da se iscrpe sva prinudna sredstva naplate. Takođe, za ove plasmane bi trebalo definisati precizne rokove (protokol) za započinjanje postupaka naplate.</p> <p>Sljedeće pitanje je kako odrediti ročnost garancije odnosno kada se smatra da je nastupio garantovani događaj? Sve navedeno kako bi</p>	<p>Detaljna procedura će biti regulisana Ugovorom o garanciji. Biće neophodno da je kreditna institucija pokrenula sve postupke, raspoložive za konkretan kredit ili drugi instrument finansiranja, radi naplate potraživanja, te da je preduzela razumne korake u tom cilju, i da u razumnom roku nije izvršena cjelokupna naplata. Nije potrebno okončanje svih postupaka naplate, pogotovo imajući u vidu da za aktivaciju određenih vrsta obezbjeđenja (hipoteka) je potreban i period od više godina. Ugovorom o garanciji će biti precizno regulisani razumni rokovi u kom će kreditne institucije moći da se obrate Fondu radi isplate garancije od momenta kada su inicirali postupke naplate, a koji neće biti duzi od 60 do 90 dana. S druge strane, Fond ne može zahtijevati od kreditnih institucija da započnu postupke prinudne naplate u određenom roku, jer to zavisi od</p>	<p>Djelimično implementirano u dijelu da je izvršeno brisanje riječi „iskoristila“.</p>

		<p> kreditna institucija na vrijeme podnijela zahtjev KGFCG odnosno kako ne bi bila u kašnjenju. Predložimo dopunu Nacrta Zakona sa članom koji će sadržati definisanje garancije, što sadrži kao i usklađivanje sa ostalim članovima Nacrta. I ostavljanje mogućnosti za davanje komentara na tekst garancije.</p> <p> Važno pitanje je i koja vrsta kolaterala je garancija? Da li se Zakon može dopuniti na način da država garantuje isplatu garantovanog događaja, čime bi se garancija posmatrala kao prvoklasan kolateral?</p>	<p> politike svake institucije pojedinačno.</p> <p> Iz primjedbe proizilazi da je garancija shvaćena kao poseban pisani akt na koji će se moći davati komentar, što u konkretnom nije slučaj. Dakle, samo će se zaključivati Ugovor o garanciji u kom će biti definisan iznos garancije za pojedinačne kredite.</p> <p> Za odgovor na pitanje u vezi sa time koja je vrsta kolaterala garancija Fonda, upućujemo na odgovor dat Privrednoj komori u vezi sa članom 2.</p> <p> Država ne može garantovati za obaveze Fonda, obzirom da se ne radi o državnom Fondu. Fond će u početku imati kapital koji se obezbjeđuje iz Budžeta, nakon toga Fond će za sve preuzete obaveze odgovarati svojom imovinom.</p>	
Udruženje banaka CG NLB Banka AD Podgorica	Član 12	<p> Da li navedeni član znači da banka i pored naplate garancije od Fonda, nastavlja postupke naplate? Navedeno je u vezi sa prethodnom Primjedbom i preciziranjem momenta kada su se stekli uslovi za naplatu garancije.</p>	<p> Tako je, shodno članu 12 Nacrta banka je dužna da nastavi postupke naplate dok će princip distribucije tako ostvarene naplate biti definisan Ugovorom o garanciji, što je sve u skladu sa okolnosti da će za aktiviranje kreditne garancije biti dovoljno pokretanje postupaka prinudne naplate. Prilikom distribucije naknadno ostvarene naplate poštovace se zakonski</p>	Odgovoreno.

			princip da se prvo naplaćuju troškovi i kamata takvog postupka.	
AmCham	Član 13 stav 6	Ukazujemo da, ukoliko ostane skraćenje u članu 1 Zakona „kreditne institucije“, u članu 13 stav 6 mora se promijeniti norma da se račun otvara kod kreditnih institucija, već treba propisati da se otvara kod poslovnih banaka. <i>Obrazloženje</i> Nomo-tehničko poboljšanje teksta zakona.	Cijeneći da će se u preostalom dijelu koristiti termin „davaoci kredita“ u ovoj odredbi nije potrebno vršiti izmjenu.	Nije implementirano.
AmCham Privredna komora CG	Član 14	Imajući u vidu da je osnivanje KGF predviđeno u okviru Mjera podrške privredi i građanima iz aprila 2021. godine, kao Vladine ekonomske platforme za oporavak crnogorske ekonomije usljed krize uzrokovane pandemijom COVID-19, a da su djelatnosti KGF, saglasno članu 14 Nacrta zakona, raspoređene u svega dva pravca djelovanja, potrebno je razjasniti u kakvom će statusu biti odobrene garancije ukoliko dođe do promjene djelatnosti u odnosu na ono što se propisuje ovim zakonom, ili do transformacije KGF. <i>Obrazloženje</i> U primjedbi.	Fond se osniva kao stalna institucija, nezvano za povod kojim je pokrenuto njeno osnivanje. Trenutno ne vidimo kako i zašto bi moglo doći do promjene djelatnosti Fonda u budućnosti, te tu promjenu ne smatramo izvjesnom, ali ukoliko do toga dođe, isto će morati biti regulisano kroz buduće izmjene zakona koje bi morale tretirati i status svih do tad preuzetih obaveza.	Odgovoreno.
Centralna Banka	Član 15 stav 2	U članu 15 stav 2 Nacrta zakona predviđeno je da početni kapital	KGFCG se ovim Zakonom osniva kao nezavisna neprofitna institucija s	Nije implementirano, odgovoreno.

		<p>Fonda obezbjeđuje Vlada Crne Gore. S tim u vezi, postavlja se pitanje potrebe da li Vlada, odnosno država Crna Gora treba da garantuju za poslovanje i obaveze Fonda.</p> <p>Naime, ovo pitanje je značajno imajući u vidu potrebu vršenja klasifikacije izloženosti kreditnih institucija shodno Zakonu o kreditnim institucijama i određivanja pondera rizika prilikom utvrđivanja potrebnog kapitala za kreditni rizik, odnosno koeficijenta solventnosti, kao relativnog pokazatelja adekvatnosti kapitala.</p> <p>Kako je cilj izdavanja garancija Fonda pružanje kreditne zaštite korisnicima garancija radi njihovog stimulisanja za olakšano odobravanje kredita preduzetnicima, mikro, malim i srednjim preduzećima, garancije treba da umanje zahtjeve za kapitalom i da utiču na smanjenje kreditnog rizika, što iz ovakvog određenja Nacrta zakona ne proizilazi.</p> <p>Ovo iz razloga što kreditna institucija koja koristi garancije Fonda neće imati povoljnosti sa aspekta kapitalnih zahtjeva, jer će se izloženost prema Fondu, u skladu</p>	<p>konkretnim ciljem i namjenom poslovanja. Inicijalni kapital će biti uplaćen od strane Vlade Crne Gore kao grant bez prava povraćaja. Očekuje se da tokom svog postojanja Fond pribavlja dodatni kapital međunarodnih finansijskih institucija koje donacijom Fondu žele da pruže podršku razvoja domaćem segmentu subjekata iz oblasti MMSPP. Cijeli model se zasniva na tome da kredibilitet izdatih garancija proizilazi isključivo iz snage kapitala kojim Fond raspolaže i upravlja, uz poštovanje definisanih limita koji ga štite. Imajući sve to u vidu nije realno očekivati, niti će biti slučaj, da Vlada Crne Gore odgovara i dodatno garantuje za izdate garancije Fonda.</p> <p>Po pitanju tretmana ovih garancija kod kreditnih institucija u procesu rezervisanja za kreditne gubitke, vjerujemo da će uspješna implementacija ovog Fonda, kredibilitet i potpuna naplativost njegovih garancija dovesti do toga da očekivani gubici kredita pokrivenih ovom garancijom budu minimalni, što će tokom vremena zasigurno dovesti do smanjenja troškova rezervacija. Takođe</p>	
--	--	--	--	--

		<p>sa članom 129 stav 1 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, tretirati kao „ostale stavke“ - ponder rizika 100%, ni povoljnosti u smislu izdvajanja manjih rezervacija za kreditne gubitke, jer se bruto izloženost ne može umanjiti za iznos dobijene garancije, niti primijeniti procenat rezervacija od 0,5 shodno članu 32 stav 2 Odluke o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije.</p>	<p>vjerujemo da će i regulativa CBCG tokom vremena prepoznati ovaj Fond i u smislu smanjenja pondera za izračun rizikom ponderisane aktive, što bi smanjilo troškove kapitala kreditnih institucija, te zajedno sa smanjenjem troškova rezervacija, uticalo na smanjenje nivoa kamatnih stopa na kredite namijenjene MMS biznis segmentu. Zapravo, upravo takav razvojni tok nam pokazuju uporedna iskustva sa tržišta u regionu.</p>	
Centralna banka	Član 16	<p>Dodatno, ukazujemo da prema Nacrtu zakona, minimalni kapital Fonda ne može biti manji od 5.000.000 eura. Međutim, ostalim odredbama Nacrta zakona ne uređuje se pitanje postupanja u slučaju pada kapitala ispod 5.000.000 eura. Naime, pad kapitala Fonda ispod 5.000.000 eura, između ostalog, može uzrokovati preduzimanje mjera Centralne banke prema kreditnim institucijama iz razloga njihove izloženosti prema Fondu, pa je u tom smislu potrebno ovim Nacrtom zakona bliže odrediti način obezbjeđenja nedostajućeg iznosa,</p>	<p>Primjedba prihvaćena, unijete odredbe. Naime, Fond će pratiti portfolio izdatih garancija, poslovanje kreditnih institucija i privredna kretanja u cilju zadržavanja kvaliteta portfolia i održavanja multiplikatora garancija u propisanim granicama i skladu sa tim preduzima mjere koje mogu uključivati smanjenje dodijeljenih limita garancija, povećanje naknada za izdate garancije kreditnim institucijama ili prestanak izdavanja novih garancija.</p>	Implementirano.

		<p>odnosno koje aktivnosti će se preduzeti u slučaju pada minimalnog kapitala Fonda ispod propisanog.</p> <p>Takođe, ovim zakonom nije uređeno pitanje prestanka rada Fonda, te bi to pitanje trebalo urediti.</p>		
AmCham	Član 17 stav 1 tačka 5	<p>U članu 17 stav 1 tačka 5, skrećemo pažnju da dobit tekuće godine ne može biti kapital do kraja poslovne godine, tako da treba brisati riječi „u tekućoj godini“.</p> <p><i>Obrazloženje</i> Nomo-tehničko poboljšanje teksta zakona.</p>	<p>Navedeno predstavlja pozicije bilansa: "neraspoređena dobit/gubitak tekuće godine", na kojima se evidentiraju neto dobit / gubitak na neki presječan datum tokom godine, a koje su dio ukupnog kapitala. Uključenje obije ove pozicije je važno radi upravljanja nivoom garantnog multiplikatora, posebno u slučaju kada je rezultat tekuće godine negativan. S tim u vezi, u tački 5 ćemo riječ „dobit“ zamijeniti riječju „rezultat“ koja uključuje i pozitivan i negativan rezultat poslovanja u tekućoj godini, radi otklanjanja nejasnoća.</p>	Djelimično implementirano.
Udruženje banaka CG	Član 17	<p>Obzirom da će KGFCG i RFI imati ugovor koji će imati svoj rok i komercijalne uslove, potrebno pojašnjenje kako bi se eventualna promjena tarife reflektovala na ugovor u smislu već potrošenog</p>	<p>Promijenjena naknada će se odnositi samo na kredite koji budu stavljeni pod garanciju nakon što tako izmijenjena naknada počne sa primjenom. Pređašnja naknada ostaje na snazi za ranije garancije.</p>	<p>Implementirana dodatna odredba u Članu 6: Promjene u naknadama će se odnositi isključivo na kredite koji će biti</p>

		iznosa garantnog fonda(tarifa se već plaća) iz ugovora i preostalog iznosa koji je na raspolaganju RFI(na ime neiskorišćenog dijela). Dakle, da li RFI može doći u situaciju da na već iskorišćenom garantnovanim iznosom bude obavezan na plaćanje izmijenjenog (novog) iznosa tarife).		stavljeni pod garanciju, nakon početka primjene izmijenjene naknade.
AmCham	Član 21 stav 2 tačka 1	U članu 21 stav 2 tačka 1 propisano je da član Upravnog odbora ne može biti lice u odnosu na čiju imovinu je sprovedeno izvršenje u značajnijem obimu ili je bio vlasnik značajnog učešća ili rukovodilac u društvu nad kojim je u posljednjih 5 godina otvoren stečajni postupak. Skrećemo pažnju da je, prema važećim zakonskim propisima, imovina društva odvojena od osnivača, tako da bi ova odredba bila u suprotnosti sa istima, jer veže imovinu društva sa ličnom imovinom. <i>Obrazloženje:</i> Već obrazloženo u samoj primjedbi.	Navedeni uslov je predviđen iz drugih zakonskih rješenja u vezi sa imenovanjem lica na ovim funkcijama. Iako smo saglasni sa tim da je imovina lica odvojena od imovine osnivača, ovdje se ipak ne radi o osnivačima. Intencija odredbe je usmjerena na prethodnu menadžersku upravljačku istoriju tog lica i obezbjeđivanje kvalitetnog kadra koji će donositi odgovarajuće finansijske, operativne i druge odluke, uzevši u obzir i njegovu prethodnu istoriju koja se tiče i njegove lične imovine.	Nije implementirano.
Agencija za nadzor osiguranja Centralna Banka	Član 22 tačka 15	Izmijeniti član 22, tačka 15 na način da se izbríše dio koji glasi: "ulazak u aranžmane reosiguranja". Alternativno, ako se ocijeni svrsishodnim, izmijeniti član 22, tačka 15 na način da se umjesto riječi „reosiguranja“, navede riječ: „osiguranja“. Članom 4 Zakona o	U potpunosti se usvaja.	Implementirano.

		osiguranju ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 055/16 od 17.08.2016) je definisano da u aranžmane reosiguranja može ući samo društvo za osiguranje ili dio stranog društva za osiguranje – filijala, kojem je regulatorni organ izdao dozvolu za obavljanje poslova osiguranja. Ako se ocijeni svrsishodnim, Kreditno-garantni fond bi mogao, kao bilo koje drugo pravno ili fizičko lice, ući u aranžman osiguranja (ne reosiguranja) kao jedna od ugovornih strana – ugovornik osiguranja, koja sa društvom za osiguranje zaključuje ugovor o osiguranju.		
Unija poslodavaca CG	Članovi 19 - 27	Članovi 19-27, kao i član 28 Nacrta KGFCG ne slijede utvrđene regulatorne minimalne zahtjeve u vezi korporativnog upravljanja, a koji su propisani u glavi VI: Upravljanje, upravljanje rizicima, revizija i izvještavanje "Zakona o lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima". Obrazloženje: Predlog načina imenovanja Upravnog odbora KGFCG u Nacrtu je potpuno	Zakon o lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima nije primjenjiv na Fond, obzirom da se isti osniva posebnim zakonom, koji se u tom smislu ima smatrati i lex specialis-om. S druge strane, pomenuti Zakon o lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima reguliše komercijalne garantne fondove koji bi ostvarivali profit i bili licencirani od strane CBCG, što opet	Nije implementirano.

		<p>odstupanje od zakonskog okvira u Crnoj Gori, posebno u odredbama člana 20, stav 5 (citat "U slučaju blokade u odlučivanju o jednom ili više članova, predsjedavajući član komisije će imati odlučujući glas"). Mislimo da ovakva norma može voditi narušavanju odgovornog, transparentnog i kvalitetnog upravljanja novouspostavljenom institucijom, i na taj način njenog stavljanja pod neuočljivu kontrolu i razne vrste uticaja.</p> <p>Saglasno članovima 107-109 "Zakona o lizingu, fakoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima" definisani su standardi koji se moraju inkorporirati u zakonski tekst, koji ustanovljava KGFCG.</p>	<p>ukazujemo nije slučaj sa KGF-om, jer je isti neprofitna institucija.</p>	
AmCham	Član 28	<p>Ukazujemo da Zakonom u članu 28 nije do kraja razrađen odnos Centralne banke Crne Gore i KGF, osim propisane obaveze za dostavljanje izvještaja. Stoga, treba na decidan način propisati da li je KGF pod ingerencijama CBCG, te da li CBCG ima ikakve mehanizme kontrole nad poslovanjem KGF.</p> <p><i>Obrazloženje:</i></p>	<p>KGF je nezavisna, neprofitna institucija sa jasno definisanom svrhom postojanja u vidu podrške u unaprijeđenju pristupa finansiranja preduzetnicima, mikro, malim, srednjim preduzećima. Fond neće biti pod ingerencijom CBCG.</p>	<p>Dato objašnjenje, nije prihvaćeno.</p>

		Zakonom treba obuhvatiti sva pitanja i odnose iz jedne oblasti, tj. određenu materiju cjelovito urediti, jer djelimično odnosno nepotpuno uređivanje odnosa može dovesti do problema u primjeni i pravne nesigurnosti.		
Centralna Banka	Član 28 stav 1	<p>Dodatno, ukazujemo da je u skladu sa Ustavom Crne Gore Centralna banka odgovorna za finansijsku stabilnost, koju poslovanje sistemski značajne institucije kakva bi bila Fond može da ugrozi, pa cijenimo potrebnim uključivanje Centralne banke u praćenje određenih segmenata poslovanja Fonda, naročito upravljanja rizicima. Na ovaj način se ne bi ograničavalo poslovanje Fonda, već bi štitilo Fond od eventualnih rizika kontrolom primjene minimalnih standarde za upravljanje rizicima.</p> <p>Dalje, ovim Nacrtom zakona (<i>član 28 stav 1</i>), propisano je da Centralna banka i Fond razmjenjuju informacije od važnosti za poslovanje Fonda po potrebi; da Fond dostavlja Centralnoj banci godišnji revizorski izvještaj, izvještaj o poslovanju kao i kvartalni zbirni izvještaj o svom garantnom</p>	Ova preporuka je prihvaćena, pri čemu je sadržaj člana 28 (u novom Nacrtu će biti član 34 stav 1) promijenjen na način da se predviđa da se kroz poseban Memorandum o saradnji u budućnosti reguliše pitanje odnosa KGF i CBCG i razmjene informacija preko kojih bi: CBCG mogla nadgledati rad KGF, a KGF mogao imati korisnu informacionu osnovu za donošenje odluka u oblasti upravljanja portfoliom.	Prihvaćeno.

		<p>portfelju.</p> <p>S tim u vezi, ukazujemo da subjekti koje kontroliše Centralna banka dostavljaju odgovarajuće izvještaje, upravo u cilju sprovođenja kontrole rada tih subjekata, u skladu sa zakonima kojima se uređuje rad tih subjekata. Tim zakonima detaljno je propisan postupak ove kontrole. Međutim, kako ovim Nacrtom zakona nije predviđena kontrola Fonda od strane Centralne banke, nejasno je iz kog razloga je predviđeno dostavljanje izvještaja Fonda Centralnoj banci. Stoga, član 28 Nacrta zakona treba brisati.</p>		
Unija poslodavaca CG	Član 28	<p>Član 28 Nacrta KGFCG je suprotan definisanoj regulatornoj ulozi Centralne banke Crne Gore.</p> <p>Obrazloženje: “Zakon o lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima” (član 1-2) neupitno definiše obaveze i odgovornosti bilo koje novouspostavljene institucije na finansijskom tržištu Crne Gore. Član 4 jasno</p>	Zakon o lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima nije primjenjiv na Fond, obzirom da se isti osniva posebnim zakonom, koji se u tom smislu ima smatrati i <i>lex specialis</i> -om. S druge strane, pomenuti Zakon o lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima reguliše komercijalne garantne fondove koji bi ostvarivali profit i bili licencirani od strane CBCG, što opet ukazujemo	Nije implementirano.

		<p>determiniše nadležnost Centralne banke Crne Gore.</p> <p>Nacrt KGFCG u članu 28 praktično zanemaruje ulogu CB CG, svodeći regulatorni okvir Crne Gore na “razmjenu informacija”.</p> <p>Ostale odredbe ovog člana Nacrta KGFCG dodatno upućuju da bi se pripremljeni zakonski tekst morao doraditi prije dostavljanja Vladi Crne Gore na usvajanje i prije nego što se uputi prema Skupštini Crne Gore u vidu predloga, jer bi, u ovakvoj sadržini, predstavljao narušavanje regulatornog okvira u Crnoj Gori, kao i tržišnih i konkurentskih odnosa u crnogorskoj ekonomiji.</p>	nije slučaj sa KGF-om, jer je isti neprofitna institucija.	
AmCham	Član 30 stav 3	<p>U odnosu na član 30 stav 3 kojim se uređuje donošenje Statuta Fonda, ukazujemo da Statut, shodno poslovnoj praksi i pozitivnim propisima, donosi osnivač Fonda, a ne Odbor direktora.</p> <p>Obrazloženje: <i>Već obrazloženo u samoj primjedbi.</i></p>	Fond se osniva posebnim zakonom kao <i>sui generis</i> institucija, zbog čega ne postoji obaveza usklađivanja sa rješenjima za druge vrste subjekata. Međutim, ukazujemo da i kod Fonda za zaštitu depozita (koji je također regulisan posebnim zakonom) Upravni odbor donosi Statut fonda.	Nije implementirano.
Unija poslodavaca CG	Generalno	Nacrt KGFCG nije sistematično strukturiran da postupno predstavi	Zakon je sačinjen u skladu sa Pravno-tehničkim pravilima za	Nije implementirano.

		<p>pravni status, osnivanje, djelatnost, korišćenje sredstava i način upravljanja KGFCG.</p> <p>Obrazloženje: Predloženi nacrt zakona o KGFCG predstavlja prilično nesistematizovanu zakonsku cjelinu, koja ne prati ustanovljeni model pripreme regulatornih tekstova. Stoga smatramo da se formalno-pravno ukupni predlog mora značajnije preraditi kako bi odražavao postupni metodološki postupak, kojim se transparentno predlaže novo tijelo na finansijskom tržištu Crne Gore.</p> <p>KGFCG nije institucija koja treba i može da postoji kao apsolutno autonoman državni organ, koji ne ispunjava minimalne standarde uspostavljenog okvira za poštovanje regulatornih i tržišnih pravila.</p>	<p>izradu propisa ("Službeni list Crne Gore", br. 002/10 od 18.01.2010) Sekretarijata za zakonodavstvo Crne Gore koji se koristi za izradu svih zakonskih tekstova.</p>	
Privredna komora CG	Generalno	<p>Zakonom treba predvidjeti odredbu kojom će se precizirati značenje pojedinih izraza koji su upotrijebljeni u istom.</p> <p><i>Obrazloženje</i></p> <p>Predložena odredba bi znatno pomogla u razumijevanju teksta zakona i pomogla u tumačenju ostalih odredaba.</p>	<p>Smatramo da za definicijama nema potrebe kako je kroz sam tekst Zakona pojašnjeno značenje ključnih izraza, dok se za sve druge upotrebljavaju značenja predviđenja ostalim zakonskim propisima.</p>	Nije implementirano.

Unija poslodavaca CG	Generalno	<p>“Zakon o lizingu, fakoringu, otkupu potraživanja, mirkokreditiranju i kreditnogaranbnim poslovima” je regulatorni okvir u Crnoj Gori za djelatnost odobravanja garancija od strane kreditno-garantnog fonda.</p> <p>Obrazloženje: U poglavlju VI. Kreditno-garantni poslovi (članovi 96-116) navedenog postojećeg zakona nedvosmisleno je postavljen minimalni okvir, koji se mora ispuniti od strane bilo koje nove institucije u Crnoj Gori, a koja treba da se bavi kreditno-garantnim poslovima.</p> <p>Prvo, neupitno je zakonski definisano da se KGFCG mora formirati kao akcionarsko društvo, u ovom slučaju jednočlano AD, i da se mora upisati u CRPS. Ukoliko se ne upisuje u CRPS, kao što je normirano u članu 13 stav 5 Nacrta KFCG, tada je, čini nam se, predložena norma u suprotnosti sa važećim zakonskim odredbama “Zakona o lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mirkokreditiranju i kreditnogaranbnim poslovima”.</p> <p>Možda je namjera predlagača da KGFCG treba da bude državna institucija, pa da PIB i ostale</p>	<p>Zakon o lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mirkokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima nije primjenjiv na Fond, obzirom da se isti osniva posebnim zakonom, koji se u tom smislu ima smatrati i <i>lex specialis</i>-om. S druge strane, pomenuti Zakon o lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mirkokreditiranju i kreditnogaranbnim poslovima reguliše komercijalne garantne fondove koji bi ostvarivali profit i bili licencirani od strane CBCG, što opet ukazujemo nije slučaj sa KGF-om, jer je isti neprofitna institucija.</p> <p>U pogledu komentara za iznos početnog i minimalnog kapitala Fonda, norme nisu u koliziji. Minimalni kapital je iznos ispod kog Fond nije održiv.</p>	Nije implementirano.
----------------------	-----------	---	---	----------------------

		<p>evidencione oznake treba da određuje Monstat (Uprava za statistiku), pa je to odgovornost nadležne uprave za državne organe, uprave i ostale državne institucije.</p> <p>Drugo, neupitno je zakonski već definisano kako se osniva osnivački kapital, dok predloženi tekst Nacrta KGFCG (članovi 15-17) ostavlja prostor da se osnuje nova institucija na finansijskom tržištu, koja nema osnivački kapital, što je suprotno postavkama privrednog okruženja u zemlji.</p> <p>Treće, odredbe Nacrta o početnom kapitalu (član 15), koji treba da uplati Vlada Crne Gore (€10 mil) su u koliziji sa normama iz člana 16 o minimalnom kapitalu (€5 mil), jer se potencijalno stvara regulatorna konfuzija koji iznos država treba da uplati, a ni jedna od ovih odredbi ne definiše obavezujuću odredbu o osnivačkom kapitalu KGFCG.</p> <p>Odredbe u članu 17 Nacrta KGFCG o strukturi kapitala su suprotne odredbama koje propisuje "Zakon o lizingu, fakoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditnogarantnim poslovima" (član 101). Odredbe ovog člana su stroge i moraju se u cjelosti ispuniti ukoliko se planira formiranje</p>		
--	--	--	--	--

		održive institucije KGFCG, posebno u svjetlu činjenice da ako se norme kapitala i regulatornog kapitala sagledaju kroz prizmu člana 102 o doniranom kapitalu, koji (saglasno već postojećem zakonu) mora ispunjavati uslove propisane međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).		
Unija poslodavaca CG	Generalno	Ipak napominjemo da je ukupan utisak privrednih subjekata da prezentovani tekst zakona ne obezbeđuje pouzdanu dostupnost novog finansiranja za mikro, mala i srednja preduzeća, te da će isto u značajnoj mjeri zavisiti od kreditnih politika poslovnih banaka.	Nije argumentovano zbog čega se stiče taj utisak, zbog čega nismo u mogućnosti da preciznije odgovorimo. Ipak, ono što možemo reći je da su kreditne institucije tokom javne rasprave ocijenile da će predloženi model KGF olakšati ispunjenje uslova iz njihovih kreditnih politika, a time i pristup njihovim kreditnim proizvodima, što je očekivani cilj osnivanja ovog Fonda. Kreditno garantni fond je tu da stimuliše kreditne institucije koje će u krajnjoj liniji plasirati sredstva za korisnike kredita. Fond ne može da utiče na poslovne odluke privatnih lica kao što su banke i sl. ali obzirom na njihovo interesovanje za izdavanje garancija i ciljne grupe korisnika kredita, smatramo da će kreditiranje biti višestruko uvećano.	Nije implementirano.
Udruženje banaka CG	Generalno	Nisu jasni kriterijumi po kojima banke mogu učestvovati u programima Fonda, očekujemo da	Jedini kriterijum je dozvola/odobrenje od strane CBCG,	Nije implementirano.

		će se to precizirati podzakonskim aktima, pa predlažemo poziv na podzakosnki akt.	dok će se ostali definisati opštim aktima Fonda.	
Udruženje banaka CG	Generalno	Nisu jasni kriterijumi za određivanje naknade za izdate garancije, očekujemo da će se to precizirati podzakonskim aktima, pa predlažemo poziv na podzakosnki akt.	Upućujemo na odgovor dat AmCham-u u vezi člana 7.	Nije implementirano.
Udruženje banaka CG	Generalno	Nisu jasni kriterijumi kojima se određuju limiti garancija za banku u vezi sa čl. 7 Nacrta, očekujemo da će se to precizirati podzakonskim aktima, pa predlažemo poziv na podzakosnki akt	Biće definisani Ugovorom o garanciji. Upućujemo na odgovor dat Privrednoj komori i drugima u vezi sa članovima 4, 5 i 7.	Nije implementirano.

<p>Udruženje banaka CG Privredna komora CG</p>	<p>Generalno</p>	<p>U vezi sa pitanjem učešća i saradnje IRF i KGF ističemo da su po konceptu potpuno različiti, gdje IRF odobrava kreditne linije preduzećima (što direktno, što posredno preko banaka), dok KGF izdavanjem garancija pokriva dio rizika plasmana banaka i zajedničko im je što za sredstva koja plasiraju, odnosno kojim pokrivaju rizik, garantuje Vlada CG (kroz davanje garancija za plasirana sredstva u slučaju IRF, odnosno kroz obezbjeđenje istih za KGF). Samim tim ne vidimo svrhu da jedna državna institucija pokriva rizik druge državne institucije, a i za jednu i za drugu je garant Vlada. Uz to mehanizam KGf, gdje 50% rizika plasmana snosi poslovna banka, omogućava multiplikativni efekat, koji bi nestao ako bi se garantovali plasmani IRFa, za koje svakako garantuje Vlada. Iz ugla privrede i privredne aktivnosti poželjno je da te dvije institucije odvojeno obavljaju svoje aktivnosti i svaka u svom domenu doprinese privrednom rastu i razvoju.</p>	<p>Ovaj komentar tumačimo kao stav kreditnih institucija da su buduće usluge KGFCG dopuna podrške poslovanju koju trenutno daje IRFCG, te da bi korišćenje garancija KGF od strane IRFCG bilo neracionalno sa stanovišta upotrebe resursa namijenjenih podršci MMSP i preduzetnicima. Samo sugerišemo u vezi sa datim komentarom, da iza garancija Kreditno garantnog fonda ne stoji Vlada CG. Država daje osnivački kapital Fondu, dok će isti kasnije biti samoodrživ i finansiraće se dijelom iz donacija inostranih partnera.</p>	<p>Komentar.</p>
<p>Centralna Banka</p>	<p>Gereralno</p>	<p>Nacrtom zakona nije predviđena kontrola poslovanja Fonda, a takođe nije uređeno pitanje</p>	<p>Iako se donošenje opštih akata kojim se predmetna pitanja regulišu podrazumijevalo, u nacrt zakona unijete su odredbe koje propisuju</p>	<p>Djelimično implementirano</p>

		<p>upravljanja rizicima kojima će Fond biti izložen u svom poslovanju.</p> <p>S tim u vezi, a polazeći od specifičnosti i uloge Fonda koje proizilaze iz Nacrta zakona, kao i da se izdavanjem garancija utiče na poslovanje kreditnih institucija, Centralna banka ukazuje da, po uzoru na ostale institucije koje mogu obavljati ove poslove u skladu sa posebnim zakonom - Zakonom o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima, Fond mora biti u obavezi da upravlja rizicima kojima je izložen u svom poslovanju, te za iste treba u Nacrtu zakonu propisati da se posebnim propisom uređuju bliži uslovi za upravljanje rizicima u njegovom poslovanju. Takođe, Nacrtom zakona treba predvidjeti i kontrolu upravljanja tim rizicima. Naime, kreditno garantni poslovi regulisani su navedenim posebnim zakonom kojim se uređuje i poslovanje kreditno-garantnih fondova. Kreditno - garantni fondovi koji posluju prema tom zakonu, između</p>	<p>obavezu Fonda da svojim Opštim aktima reguliše pitanje upravljanja rizicima, revizije, kontrole i drugih relevantnih pitanja.</p>	
--	--	---	--	--

		<p>ostalog, su dužni da uspostave sistem upravljanja rizicima, čije minimalne standarde propisuje Centralna banka, dok kontrolu njihovog poslovanja vrši Centralna banka ocjenjujući usklađenost poslovanja sa zakonom.</p> <p>Dodatno, ukazujemo da je u skladu sa Ustavom Crne Gore Centralna banka odgovorna za finansijsku stabilnost, koju poslovanje sistemski značajne institucije kakva bi bila Fond može da ugrozi, pa cijenimo potrebnim uključivanje Centralne banke u praćenje određenih segmenata poslovanja Fonda, naročito upravljanja rizicima. Na ovaj način se ne bi ograničavalo poslovanje Fonda, već bi štitilo Fond od eventualnih rizika kontrolom primjene minimalnih standarde za upravljanje rizicima.</p>		
--	--	--	--	--